

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgönycím Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Meg'elenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 1080 Le.
Fél évre ... 540 Le.
Negyed évre ... 270 Le.
Havonta ... 90 Le.

Hirdetések díjszabás szerin'

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Ássák és betemetik...

Szibéria száműzöttjei között a legsúlyosabb bűnökkel terhelték kinzására, valószínűleg egy szovjet-pszichológus, olyan inkvizíciós módszert talált fel, amely a legszörnyűbb szenvedéseket okozza: megőrli az idegeket, megtébolytja az agyat, vagy öngyilkosságba kergeti szerencsétlen áldozatát. Ez az inkvizíciós módszer pedig nagyon egyszerű és látványos nem is olyan borzalmas, mint amilyen valójában. A bűnösnek mély árkot kell ásni és betemetni, ásni és betemetni és addig végezni ezt az inproduktív, minden eredmény nélküli, idegroncsoló munkát, amíg kitör rajta az örület. Egyetlen ember sem bírja ezt a büntetést két hónapnál tovább. Ez az idő elég arra, hogy megtéboltyuljon, vagy a további kinzások elől a halálba meneküljön. Nagyon nagy bűnösnek kell lennie annak, akit erre a büntetésre ítélnék.

Önkénytelenül is ezek a szibériai borzalmak jutnak eszünkbe, amikor vezető politikusaink kiadnak és visszavonnak egy-egy rendeletet. Vajjon milyen bünt követhettek el, hogy ilyen szenvedésre ítélik önmagukat? Vagy talán nem is érzik a minden eredmény nélküli munkának lelkekre nehezítő súlyát? Bizonyára nem, mert ha éreznék, nem látnának napvilágot olyan rendelkezések, amelyek csupán arra születnek, hogy gyorsan, minél előbb megsemmisüljenek. És ebben merül ki a miniszteriumok, az ország befűgyeit érdekítő ténykedése; rendeletet hozni, megszüntetni, rendeletet hozni, megszüntetni. Mindenesetre vigasztaló tény az is, hogy megszüntetnek egy-egy az ország népére, gazdaságára káros rendelkezést. De ha megszüntetik, miért kell hozniok?

Ma ismét egy olyan rendelkezés látott napvilágot, amely nagy konsternációt keltett, különösen Erdély és a csatolt területek lakosai körében és amelyet remélhetőleg hamarosan eltemelnek az előrelátás és szakértelem nélkül kiadott rendeletek temetőjébe. Ezzel a rendelettel lapunk más helyén is foglalkozunk. Arról szól, hogy csak azok kaphatnak utlevelet, akiknek kezében van az állampolgársági bizonyítvány. Tudjuk jól, hogy mit jelent ez gyakorlatban. Tudjuk, hogy csupán Aradon több, mint huszezer ember maradt ki a hivatalnokok hanyagsága miatt az állampolgárok listájából. Ez a szám Erdélyben, Bukovinában, Bánságban és azokon a területeken, hol annak idején kérvényezni kellett az állampolgárságot, sok-sok millióra emelkedett. A rendelet sok-sok millió embert megfosztott annak lehetőségétől, hogy bármilyen kényszerítő okokból is, elhagyja Románia területét. Sok millió embert; kereskedőt, vállalkozót, a kik adót fizetnek, akik katonai szolgálatot teljesítenek, akik viselik a polgárság minden terhét, gátol a rendelet mozgásit szabadságában. Nem engedi, hogy betegségeit gyógyítsa, hogy vállalatának érdekeit külföldön képviselje, hogy élvezze mindazon jogokat, amit a törvény előir, megenged egy kötelességét teljesítő állampolgárnak. Mindez azért történik, mert hanyag, rossz, hibás a közigazgatási adminisztráció, mert a rendeletet hozzá nem értő emberek hozzák, akik nem ismerik a polgárság fájdalmait, a kik rendeleteikkel bajt, kárt és szenvedést okoznak az országnak és minden polgárának. Ássák a gödröt s betemetik, ássák és betemetik...

Csökken a feszültség Belgrád és Zágráb között

A radikálisok keresik Horvátország barátságát. — Korosec miniszterelnök nyilatkozata.

(Az Aradi Közlöny belgrádi tudósítójának távirata.) A radikális párt vezérletanácsa tegnap ülést tartott, amelyen elítélte Marinkovic és Vukicsevics politikáját és kimondotta, hogy meg kell találni a horvát testvérekkel való megegyezés lehetőségét. A radikálisok mindig keresték a megegyezést és minden felelősséget elhárítanak maguktól azokért a hibákért, ame-

lyeket a kormány elkövetett.

Korosec miniszterelnök egy belga lap tudósítójának tegnap kijelentette, hogy Belgrád és Zágráb között lényegesen csökkent a feszültség, ami különösen Belgrád békés törekvéseinek tulajdonítható. A vitás kérdések végleges elintézésére azonban még nem érkezett el az idő.

Izgalmas jelenetek a munkáspör mai tárgyalásán.

Egy polgármester bátor embereknél tartja a vádlottakat — A védők sarokba szorították az oradeai sziguranca alfőnökét. — Ongyilkosság Moszkva parancsára. — Bántalmazták-e a gyanúsítottakat az oradeai rendőrségen?

(Az Aradi Közlöny cluji tudósítójának távirata.) A kommunista-per mai tárgyalása reggel nyolckor kezdődött meg. Elsőnek Egry Gergely dr. nagyváradi polgármesterre került a sor, akit tanuként hallgatott ki a hadbíró. A polgármester elmondta, hogy igen jól ismeri Rozványt és társait, akik több ízben fordultak hozzá munkáskérdésekben. Bátor emberekként ismeri őket, akiket nem tart képesnek arra, hogy tultegyék magukat a törvényes kereteken. Elmondja továbbá, hogy a jelenlegi tanács többségét nemzeti-parasztpárti képviselők alkotják, akik a Városi és Falusi Dolgozók Blokkjának listájával együttesen győztek a választásokon. A munkásság közül többen bent vannak a tanácsban és különböző bizottságokban is.

Dobrescu védő, az országos ügyvédszövetség elnöke kijelenti, hogy Szántót és társait csupán azért nevezik bolsevistáknak, mert az intranzigens becsületesség alapján állanak. Egry Gergely polgármester erre kijelenti, hogy nem tartja Szántót bolsevistának.

Szántó: Tud-e tanu arról, hogy Ferdinand király, majd Bratianu Ionel miniszterelnök halála után, valamint az albauliai gyűlés előtt tömegesen fogták el a nagyváradi munkásokat.

Egry: Igenis, tudok róla. Amikor Bratianu Ionel miniszterelnököt elparentáltam,

Rozvány és társai, akik az üléssteremben voltak, nem álltak fel. Amikor kérdőre vontam őket: miért nem állnak fel, kijelentették, hogy nem tisztelhetik meg felállással annak az emléket, aki kományzása alatt üldözte és kiozottta a munkásokat.

Különös érdekességet adott a tárgyalás menetének egy Lipsic nevű tanu kihallgatása, aki kijelentette, hogy ateista és nem tesz esküt.

A védők kérik a sziguranca alfőnök letartóztatását.

A nagyváradi sziguranca helyettes főnöke, Constantin Maujmuca kihallgatása következett ezután, aki előadja, hogy tud a kommunista-perről, mert ő vezette le a vizsgálatot és jól ismeri a vádiratot és az összes terhelő aktákat. A védőügyvédek tiltakozást

jelentettek be az ellen, hogy a nagyváradi szigurancaának betekintést engednek az aktákba, ami nem lett volna szabad, mert hiszen a helyettes sziguranca-főnök mint tanu jelent meg a bíróság előtt. Majd élénk vita keletkezik a bíróság tagjai és a védők között.

A nagyváradi helyettes sziguranca-főnök folytatja tanvallomását. Arra a kérdésre, hogy mit ért forradalom s a Balkán-föderáció alatt, tanu megtagadja a választ.

Parasilescu bucaresti-i ügyvéd emelt hangon kijelenti, hogy a tanu arra tett esküt, hogy mindent elmond amit tud, ami kötelessége is.

Követeli a sziguranca alfőnök azonnali letartóztatását, hamis eskü miatt, mert nem mondotta el, amit tud és mert nincsen joga a választ megtagadni.

Dobrescu a katonai büntető törvénykönyv értelmében szintén kéri a tanu azonnali letartóztatását, mert hamisan esküdött és mert az általa tudott dolgokról nem adott választ. Parasilescu kérdésére kijelenti azután a sziguranca helyettes-főnök, hogy az állambiztonsági hivatalban sem ő, sem más egyén nem bántalmazta a vádlottakat. Állítását fenntartja akkor is, amikor a vádlottak a szemébe mondják, hogy ütötte-verte őket.

Mi történt a váradi rendőrségen?

Borody György, a nagyváradi rendőrség bünygyi osztályának vezetője a következő tanu, akitől aziránt érdeklődnek, hogy bántalmazták-e a letartóztatott munkásokat a rendőrségi fogdáknban, történtek-e atrocitások. Borody erre kijelenti, hogy ilyesmiről nincsen és nem volt tudomása. Ő többször végigment a letartóztatottak zárkáján, de soha senki sem panaszkodott előtte.

Erre a vádlottak szinte körushan odakiállítottak a bünygyi osztályfőnöknek:

— Borody ur, hát nem emlékszik, hogy nekem két fogamat kiütöttek.

— Főnök ur, hát nem önnek panaszkodtam, hogy véresre vertek és karomat két helyen eltörték.

— Hát arról nem tud, — kiáltotta másvalaki — hogy engem cipősárokkal rugdostak.

— Nem tudok ezekről — válaszolt Borody.

Rozvány Jenő dr. vádlott arra emlékez-

beti a bünyügyi osztály főnökét, hogy négy újságíró, amikor azt hallották, hogy a kommunista munkásokat ütik-verik a rendőrségen, felkereste Borody Györgyöt és arra kérték, hogy vezesse őket a letartóztatott munkásokhoz. Borody ennek a kívánságnak eleget is tett és a rendőrségi fogdában az újságírók azt a kérdést intézték a fogvatartott emberekhez:

— Bántalmazták önöket itt a rendőrségen?

— Igen — válaszolta valamennyi letartóztatott.

A bünyügyi osztályfőnök erre kijelenti, hogy már emlékszik az esetre.

A védőügyvédek ezután egymásután felállnak és követelik a rendőrségi főtisztviselő letartóztatását, hamis tanuvallomás miatt.

Letartóztatják a vádlottakat.

Borza Sivius nagyvárad detektív kihallgatása következik ezután.

Szenkovics vádlott azt kérdezi Borodytól: igaz-e, hogy a rendőrségen megverték őt és igaz-e az, hogy ép Borza ütlegelte őt a legjobban.

Borza: Nem tudok róla.
Szenkovics: Hazudik.

Az elnök erre a kijelentésre azonnal letartóztatásba helyezi a szabadlábon védekező vádlottat és a karcerbe küldi. Kijelenti, hogy a büntetés mérvét később fogja megállapítani.

Weisz Jolán vádlottnő: Igaz-e, hogy ön, aki engem letartóztatott, szerelmi ajánlatot tett nekem és megígérte, ha teljesítem kívánságát, akkor kiszabadít a kellemetlen helyzetből és teljesen megment a perből?

Borza detektív: Nem igaz.

Weisz Jolán: Hazudik.

Erre az elnök őt is azonnal letartóztatja és a fogdába küldi.

Borza detektívtől ezután felvilágosítást kértek a nagyvárad rendőrségi fogdában elkövetett munkás-öngyilkosságok oka felől. A detektív kijelentette, hogy minden valószínűség szerint a két munkás Moszkva egyenes parancsára lett öngyilkos.

Két lényegtelen tanuvallomás után az elnök holnapra halasztotta a per folytatását.

Öninterjú a Nobel-díj erdélyi jelöltjével.

Markovits Rodion hírlapíró beszélgetést folytat Markovits Rodionnal, a Szibériai Garnizon nagy hírű szerzőjével, akít most a Nobel-díjra jelölnek.

Az erdélyi lapokban elterjedt annak a híre, hogy Markovits Rodion, a „Szibéria Garnizon” című regény immár világhírű szerzője az irodalmi Nobel-díj idei jelöltje lett. Markovits Rodion, aki jelenleg a szatmári „Szamos” című lap munkatársa, az alábbi kedves cikkben interjúvolja meg saját magát arról, milyen érzést váltott ki belőle az a hír, hogy ő lett az egyik jelöltje a nyolc milliót kitevő Nobel-díjnak:

Otthonában találtam Markovits Rodiont, aki éppen a Nobel-díjat próbálgatta. Még kissé szokatlan volt neki, még itt-ott szorította, derékban szűk volt, a gallérija lehetett volna szélesebb is, de tagadhatatlan, hogy egyébként mintha csak rászabták volna. A riportert mindenestre kissé zseniben volt, érthető is egy ilyen világhírességgel szemben, mindazáltal megkockáztatta:

— Hogy érzed Magad, kérlek...

— Csak tegezz... Amiért én Nobel-díjas író vagyok, hát istenem... mégis együtt csináltuk a boldonságokat fiatal korunkban... Nem igaz?

— Dehogynem... Hanem mégis egy kicsit váratlan... Nem?

A Nobel-díj jelöltje felhuzta az orrát és enyhén megsértődve mondta:

— Miért volna váratlan... Azazhog... legfeljebb szokatlan... Szokatlan, de csak az első percekben és egész könnyen meg lehet szokni. Megpróbálhatod te is... Azt mondja a lap, hogy „megközelítőleg” nyolc millió. Hogy értsem azt, hogy „megközelítőleg”? Remélem, nem sok hiányzik a nyolcból? Azt se igen értem, hogy miért nem kerek tiz millió...

— És milyen érzés az kérlek: nyolc milliót kapni...

— Hidd el nekem, csak az első percekben... Megszokja az ember... A második félórán már kevesli az embert. A harmadik félórán bosszankodik az ember... Hogy lehet egy dinamitgyáros ilyen smucig... Csak leiben és ebben a pillanatnyi pénzkrízisben látszik olyan soknak...

— Gratulált már valaki a Nobel-díjhoz?

— Többen. Egy bankigazgató például. Ez volt nekem a legfontosabb, mert olyan hangon gratulált, mintha már előleget is hailandó volna folyósítani rá. Nem gondolod?

— Mit?

— De nehéz fejed van. Az előleget? Nem gondolod?

— Hát kérlek, kedves egy cimborám Markovics Rodion, igaz, hogy te egy Nobel-díj jelölt vagy, én meg csak egyszerű hírlapírói munkás, de azért mondd én Neked valamit...

— Képzelem...

— Mondok én Neked valamit. Ne boldogítsd Te magadat azzal a Nobel-díjjal. Nem illik olyan telhetetlennek lenni. Nem elég Neked a Hatvány Lajos báró szava, hogy: Ön a riportot eposzi magaslatra emelte? Nem elég a Magyar Hírlap kritikája, hogy: Markovits Rodion az ő különös bol-

lektív regényével bele fog kerülni a magyar irodalomtörténetbe, mint aki az emberiség legszerencsétlenebb korszakáról nyújt stendhali megfigyelésekkel feljegyzett ezer apró adatot, melyeket

Itélet az ujaradi vasuti katasztrófa ügyében.

A Timisoarai törvényszék Jasu ujaradi állomásfőnököt egy havi elzárásra és 6000 lej pénzbírságra ítélte. — Elzárást és pénzbüntetést kaptak a saogátban levő többi vasutasok is.

(Arad, szeptember 25.) Ma hirdette ki a timisoarai törvényszék az ujaradi vasuti katasztrófa ügyében itéletét. Mint ismeretes, 1924. március 4-én a 226-os Timisoara felé haladó személyvonat az ujaradi állomáson beleütközött az 1354. számú tehervonatba. Az összelütközés oka volt, hogy Jasu János állomásfőnök engedélyt adott a tehervonatnak a tolatásra, a személyvonat beérkezése előtt.

A törvényszék Jasu állomásfőnököt egy havi elzárásra és 6000 lej pénzbüntetésre ítélte, míg az ügy többi vádlottjait: Pancotan Florea váltókezelőt 15 napi elzárásra, 2000 lej pénzbírságra, Mènesi István vonatvezetőt 15 napi

ugyancsak stendhali erővel foglal egészbe. Minden pátosz nélkül megrendítőt írt és minden nagyképűség nélkül maradandót... Aztán a Literatura: A Szibériai Garnizon a legmélyebb, a leggondolodóbb, a legemberibb magyar regények egyike... Aztán a Pesti Futár négyoldalas cikkéből ez: „Ugy beszélnek e könyvről Pesten, mintha a huszadik század bibliája lenne...” Aztán az összes lapok lelkes és elragadtatott cikkei, aztán ma érkezett a negyedik német kiadótól ajánlat... Meg a Vorwärts sürgönye, hogy add oda a könyvet kiadásra...

— Kérlek, az emberek még azt találják linné, hogy dicsekszem...

— Az emberek ezt már mind tudják ugyis, hiszen eleget mutogatod...

— Hogy lehet kérlek így beszélni egy Nobel-díjas...

— Ezt már hallottuk... De én csak kérdem Tőled, hogy mikor ugyis ilyen komoly a dolog, mi a csudának hagyod magad kompromittálni azzal a Nobel-díjjal? Hát azt hiszed?

— Hiszi a fene, hanem azért mégis nehezemre esik nyolc milliót kidobni az ablakon...

— Nahát csak dobd ki.

Markovits Rodion, a Nobel-díj jelöltje egy könnyed mozdulattal kidobta az ablakon a Nobel-díj reményét és megkönnyebbülten mondotta Markovits Rodionnak:

— Hanem hallod, azt mégsem hittem volna, hogy egy hírlapíró okosabb legyen, mint egy Nobel-díj jelölt...

Markovits Rodion.

Coty magyarózkodni akar

A magyar drogueristák az összes külföldi illatszereket bojkott alá helyezték.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A Coty elleni magyar bojkottnak ma újabb érdekes fejleményei támadtak. Cotynak a magyar bojkott nagy károkat okozott és ezért a gyár budapesti képviselője megjelent Majthényi kereskedelmi tanácsosnál, a droguista ipartestület elnökénél és kérte, hogy az ipartestület két tagja utazzon Párisba, ahol Coty ki fogja magyarítani a cikke körül támadt félreértéseket. Felajánlotta, hogy ő fedezi a delegátusok utiköltségét. A droguisták kereken megtagadták a kérés teljesítését és kijelentették, hogy ha Cotynak valami elintéznivalója van, jöjjön ő Budapestre. A Coty-ellenes mozgalom odáig ment, hogy elhatározták az összes külföldi illatszerek kiküszöbölését, amivel évi husz millió pengőt takarítanak meg az országnak. A magyar droguisták ma körlevelet küldöttek minden illatszerezárúshoz, azzal a felhívással, tegyék ki kirakatukba a magyargyalázó Coty-cikk másolatát s hívják fel a közönséget, hogy csak magyar árut vásároljon.

A L'Ami du Peuple, Coty lapjának főszerkesztője egyébként kijelentette a Nyolcórás Ujság párisi munkatársának, hogy Coty most is fenntartja cikkének minden állítását és hangoztatja, hogy az optánsügyben is Romániát fogja támogatni.

Kicszerélik

a rossz aradi autobuszokat

(Arad, szeptember 25.) Az interimár bizottság mai ülésén Jac Jenő gépüzemi titkár bejelentette, hogy az aradi Record-vállalatói bérbevett két Ford-autobusz rossz állapotban van és valósággal életveszélyes a rajtuk való közlekedés. A karosszériájuk oivan gyenge, hogy egy-egy nagyobb fordulónál könnyen végzetes szerencsétlenség történhetik. A két autobuszt sürgősen ki kellene vonni a forgalomból. Beszámol ezután arról, hogy a forgalom lebonyolítására feltétlenül kell néhány autobuszt beszerezni és ismerteti a bucaresti-i Creditul Extern ajánlatát, amelyben két használt, de jó állapotban lévő Berliet-Astra autobuszt ajánl bérbevétele, kedvező feltételek mellett. Mindkét autobusz 22 személyes és havi 23.000 lej bér mellett kapható. Ha a város egy-két hónap múlva meg akarja szüntetni a bérletet, megteheti, azonban ha egy éven keresztül fizeti a bérösszeget, a két kocsit a tulajdonába megy át.

Az interimár bizottság megállapította, hogy szükség van autobuszokra. Dr. Robu János kifejtette, hogy Aradnak egylegre be kell rendezkednie az autobuszközlekedésre, miután a villamos bevezetése még teljesen bizonytalan. Végül az interimár bizottság kimondta, hogy a két új autobusz megvásárlásán kívül, amelyet már régebben elhatároztak, bérbeveszi a Creditul Extern által ajánlott két kocsit.

Közös sirba temetik a madridi színházéges áldozatait.

53 ember a felismerhetetlenségig összeégett. — Borzalmas jelenetek a halálszínházban. — Száznál több halottat emeltek ki eddig a romok közül.

(Az Aradi Közlöny madridi kiadása.) Ma befejeződött a Novedades színház romjainak eltakarítása. A teljesen leégett színház romjából 110 holttestet hoztak ki. A halottak között egy hatgyermekes családanya is volt és amikor a férj meglátta feleségét összeégett, összetaposva, elkeseredésében föbelötte magát.

A holttesteken késszurások, harapások és karmolások nyomai láthatók és ebből lépet lehet alkotni arról az örült küzdeletről, amely a közönség között folyt az ajtó elérésére.

Egy menekült elmondta, hogy a kijáratokért küzdők és a menekülni nem tudók borzalmas segélykiáltásai és egyéb kitörései hangzottak csak a levegőben, senkisémet volt ura akaratának, tisztán véletlenül mult, kit sodortak a mögötte levők úgy, hogy azok a letaposottak közé kerültek, vagy úgy, hogy a szabadba kerültek. Az üszkös romok között több gyermeket is találtak. Egy gyermeket élve leltek, halott anyja ölében. A halottakat holnap temetik el az egész ország részvételével.

Az esti madridi jelentések szerint

23 asszony, 27 férfi, 7 leánygyermek és 3 kisfiú személyazonosságát megállapították a halottak közül, míg 53 holttest felismerhetetlen.

Az agnosztáltakat felravatalozzák, míg a felismerhetetleneket közös sirba temetik. A nagy hőségben még a gyűrűk és fülbevalók is elolvadtak. A romok alatt még számos halottat sejtének, mert még mindig nem sikerült a teljes eltakarításuk. A vizsgálat megállapította, hogy a tűz oka bengáli tűz

volt, amelyet a színpalak mögött gyújtottak meg. A kulisszák hirtelen lángrobbantak, majd sorban gyúltak ki a díszletek. A Novedades eddig a nyolcadik színház, amely Madridban leégett.

Alfonz spanyol király a skóciai vadászatokról jövet, Londonban tudta meg a borzalmas katasztrófát.

A londoni állomáson már várta a királyt a londoni spanyol követ, aki részletes jelentést tett a tragikus eseményről.

A király a jelentés vétele után úgy határozott, hogy eredeti programjától eltérően, nem vesz részt a londoni opera díszelőadásán. A király ma részvét-átviratolt intézett Madrid város tanácsához és elrendelte, hogy a szomorú eset miatt konzisztens-telete tartanak a londoni spanyol templomban.

Az újabb esti madridi jelentések szerint a legtöbb halott a karzat és a felsőbb emeletek közönségéből került ki, ami annak tulajdonítható, hogy fenn valóságos rétege keletkezett a legsűrűbb füstnek.

DOHNÁNYI Ernő és KILÉNYI Edvard
centennáris **SCHUBERT** hangversenye
október 19-én a Kulturpalotában.
Jegyek: Sándor F. könyvkereskedésében.

Bormuzeumot létesít Aradon Petranu Coriolan dr. egyetemi tanár

A clujii egyetem aradi származású professzorának érdekes terve, amit Nichi Lázár dr. kulturpalotai igazgatóval együtt fog megvalósítani. — Petranu Coriolan dr. beszámol külföldi tanulmányutjáról. Két hónap Németországban, Belgiumban és Párisban.

(Arad, szeptember 25.) Dr. Petranu Coriolan, a clujii egyetem aradi származású és európai hírnevű művészettörténeti tanára, most érkezett haza Aradra külföldi tanulmányutjáról. Más tanárok, ha egyszer megkapták kinevezésüket, nyugodtan pihennek a nyári vakáció idején valamely üdülőhelyen, de dr. Petranu azt tartja, hogy egy professornak állandóan tanulni kell, figyelemmel kell kísérnie a külföldi tudományos világ virágyait, ismernie kell az újonnan megjelenő munkákat, általában tartania kell a nyugateurópai nivót. Épp ezért dr. Petranu Coriolan vakációzás helyett — tanult, dolgozott. Két hónap alatt beutazta Németországot, ahol még előadást is tartott, járt Párisban és Belgiumban, tanulmányozott műemlékeket és egyetemeket, azok művészettörténeti intézeteit, hogy a kolozsváriét, amelyet ő alapított 1920-ban, fejleszthesse és gyarapíthassa.

Kéthónapos külföldi utjáról nagyon érdekes dolgokat mondott el a kitünő nevű fiatal professzor munkatársainknak:

Orientáció a német tudomány felé.

— Külföldi utamnak — kezdte — az előadásaimra való előkészülettől eltekintve, főleg az volt a célja, hogy összeköttetést létesítenek a román és a külföldi tudományos világ között. Nagybárá arra helyeztem súlyt, hogy a német tudományos körökkel lépjek összeköttetésbe, mert azt tartom, hogy erre nagy szükségünk van. Románia, tudomány és művészet szempontjából is Páris felé orientálódik csupán. Ennek kétségtelenül meg van a haszna, de véleményem szerint kissé egyoldalú. A német tudomány befolyására és hatásaira, annak alapossága és rendszere miatt komoly szükségünk van és ezért az volt a célom, amit el is értem, hogy szorosabban tegyem a tudományos érintkezést Románia és Németország között. Könyv és fényképcsereviszonyba léptem, mint a clujii intézet

vezetője, több német szakintézettel, amelynek üdvös hatása a jövőben erősen érezhető lesz. Jó magam pedig szóval és írásban ismertetem az erdélyi művészetet, hogy megismerjenek bennünket. Így Würzburgban az egyetemen nagy hallgatóság előtt tartottam előadást az erdélyi művészetekről és utamról máris egy kolfer könyvet, röpiratot és fényképet hoztam a clujii egyetem számára.

Bormuzeumot Aradnak.

— Jártam Speyerben és Freyburgban, és megtekintettem az ótani híres bormuzeumokat. Ez valami egészen érdekes dolog és elhatároztam, hogy ottani tapasztalataim alapján, dr. Nichi Lázár kulturpalotai igazgatóval karöltve Aradon is létesítsünk egy ilyen muzeumot. Dr. Nichinek már régi kedvence terve ez és Aradot a közeli Hegyalja szinte predesztinálja és specializálja arra, hogy egy ilyen intézménye legyen.

— Nagy örömmel szolgált, hogy a német egyetemeken, ahol megfordultam, mint ismerőst és velük egyenívű tudóst fogadtak, láttam könyvtáraikban munkáimat és nem úgy bántak velem, mint egy keleti kollegával. Ezt főleg annak köszönhetem, hogy német egyetemeken jártam, munkáim németül is megjelentek és a szaklapok elismerően nyilatkoztak azokról. No és főleg annak, hogy precízen beszélem nyelveiket. Ismétlem: a német-román tudományos összeköttetések fejlesztése szempontjából hasznosnak látom utamat.

Angol invázió mindenütt és egy pár francia-belga pillanatfelvétel.

— Mondhatom: nem könnyű dolog egy ilyen tanulmányut és azt programszerűen betartani. Elő kell készülni rá hónapokig és le kell morderni az utazás u. n. kellemességeiről. Az ilyen ut nem üdülés. Mindamellett persze vannak dolgok, amiket észre kell vennie, ha akarja, ha nem. Például az árakat. Belgium

hatalmatlanul olcsó. Akár Románia. A francia hatás is oly nagy, mint nálunk. A brüsszeli féltékenyen vigyáz arra, hogy franciának lássék és ne belgának. Akárcsak a bucuresti-i Páris? ... Művészeti és tudományos szempontból páratlan. Különb, mint akármelyik európai metropolis. De egyébként? ... Nagy a por. A francia udvariasságnak se híre, se hamva. Az a lényeges, hogy a külföldit becsapják és megvágják. Így nyáron úgy van minden, mint Bucurestiben. Egy miniszter sincs otthon. A tisztviselők rosszul vannak fizetve és udvariatiának. Akár csak nálunk. Németországban ez egész más. Ott jól fizetik a hivatalnokokat, más is az impressziója az idegennek, akivel előékenyen bántak. Különb, mint Páris, mint a német városok tele vannak angolokkal, főleg amerikaiakkal. Nagy autobuszokon rendeznek velük társasutazásokat, angolul magyarázzák nekik a nevezetességeket.

Dr. Petranu befejezi a beszámolót. Az asszal, amely előtt ül, tele van könyvekkel. Ezeket most hozta külföldről. Néhány napig még Aradon marad, ez a pihenése és azután utazik Clujra. Tovább dolgozni...

A várossal nem lehet kukoricázni

Az ügyészi hivatal véleménye a Goldschmidt-féle szőlőtérlet felbontásáról. — Szakbizottság megy a helyszínre.

(Arad, szeptember 25.) Az Aradi Közlöny beszámolt arról a bonyodalomról, amely a Goldschmidt Sándor aradi bankár által bérbenbirt városi szőlő körül keletkezett. A bankár szerződése, amely szerint a 26 holdas szőlőt 1935. október elsejéig bírja bérben, évi 22.000 lej bérért, kimondja, hogy a bérleti szerződés leteltével a szőlőt termőképes állapotban köteles a városnak átadni. Legutóbb a város gazdasági osztálya megállapította, hogy a szőlőtérkek közé tengerit ül tettek és jelentése nyomán az interimár-bizottság áttette az ügyet a városi főügyészhez véleményezés végett.

A bizottság mai ülésén felolvasták az ügyészi hivatal véleményét, amely szerint a bankár szerződészegést követett el azzal, hogy a szőlőben tengerit is ültetett, veszélyeztetve ezáltal a szőlő termőképességét. A vélemény szerint a város kötelezheti a bérlőt arra, hogy kizárólag szőlőt műveljen a bérbevett területen. Ami a szerződés felbontását illeti, arranéze javasolja, hogy gazdasági szakértőket küldjenek ki a helyszínre és ezek állapítsák meg, ok-e a tengeri ültetése a szerződés felbontására. Az interimár-bizottságot delegált az ügy megvizsgálására a helyszíni szemle megejtésére. A bizottság jelentésétől függ azután, milyen lépéseket tesz a város.

Löbl kölcsönkönyvtárban

állandóan az összes újdonságok kaphatók,
előfizetés havi 40.— lej,
tetszés szerint cserélhető.

Megkezdődött Gaetan bűnpörének tárgyalása.

Hatalmas tömeg a törvényszék folyosóján. — A nők ostroma a belépőjegyek után. — Gaetan elegánsan, puderezve jelent meg a tárgyaláson.

Bucurestiből táviratozza tudósítónk: Ma délelőtt a közönség óriási érdeklődése mellett kezdődött meg a Gaetan-féle bűnpör tárgyalása. Korán reggel már hatalmas tömeg lepte el a törvényszék épületének folyosóját. A közönség főleg nőkből állott. Idegesen dulakodtak a tárgyalási terem bejárata előtt. Bucuresti lelegegánsabb hölgyei, akik nagy áron vásárolták a tárgyalásra kibocsátott jegyeket. Valóságos börze alakult és a jegyek ára percről-percre emelkedett. A teremből nagyon sokan kint rekedtek, de egész napon át a folyosón várakoztak, hogy meghallják a kiszivárgó híreket. Leonida asszony nem jelenhetett meg a tárgyaláson. Táviratilag értesítette az esküdtzsek elnökét, hogy betegsége miatt Bécsben kellett maradnia. Először Leonida asszony szobalányát hallgatták ki, aki közvetlenül a merén-

let után lépett be urnője szobájába. Leonida asszonyt véres fejjel, eszméletlenül találta. Gaetannal már nem találkozott. Csak annyit tud mondani, hogy a vádlott gyakran látogatta meg urnőjét és a szobából gyakran szűrődött ki vitatkozás zaja.

Gaetan elegáns ruhában, megborotválkozva, puderezven lép be a tárgyalási terembe. Két börtönőr kíséri és mielőtt leül, végignézi a közönség során Mosolyog és több ízben bólint fejjel egy-egy nőismerősének. Gaetan belépését ideges suttogás kísérte, ami csak akkor csillapodott le, amikor az elnök erélyesen csöndet parancsolt. Több jelentéktelen valkó-más következett, amelyek alatt a vádlott jegyzeteket készített magának. A tárgyalás a késő esti órákban is tart és lehetséges, hogy még az éjszakai órákban itéletre kerül sor.

kés következtében a színpalánknak esett, majd elterült a földön. A váratlan jelenetet a közönség óriási derültséggel fogadta, nem ugyanazonban a tenorista, aki feltápáskodva s magából kikelve, a primadonna felé rohant, szidalmazni kezdte, többek között bárí kurtizánnak titulálta. Több se kellett a primadonnának. A sértés haliatára a tenyerébe köpött, s olyan hatalmas nyaklevest kent le a tenoristának, hogy az menten összeesett, de csakhamar magához tért, felugrott, hatalmas lendülettel a primadonna elé ugrott s a szeme közé köpött. Csaknem öt percig tartott a köpködési jelenet, egyszer a tenorista, másszor a primadonna köpött, a közönség pedig alig tudott betelni a ritka látványosságtól. Amikor a csata elérte a kulminációt, a szintársulat igazgatója lépett közbe, aki leeresztette a függőnyt s bocsánatot kért a pompásan szórakozó publikumtól az incidensért.

Értesítés!

Kölcsönkönyvtáram áreszállítását olyképen folytatom, hogy a bérletet havi 80 leire, a II-od osztályút 60-ra, a kötetenkénti díjat pedig 4, illetve 3 leire csökkentettem. Azonkívül pedig

uj bérlőknek az első havi olvasást, mint próbabérletet

félárban, tehát havi 40, vagy 30 leiert számítom.

A betétet is 100 leire szállítottam le.

A könyvek tulnyomólag újak és tiszták.

5142

Kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó.

* **Kürtjük a patkányokat az aradi színházból.** Muresan János városi főmérnök ma bejelentette az interimár bizottságnak, hogy az aradi városi színházban a napokban befejeződnek a renoválási munkálatok. Ezzel kapcsolatosan dr. Cucu Vazul városi főorvos bejelentette, hogy a színház padlóját is felolajozzák és a patkányokat valamilyen radikális szerrel kipusztítják. Ilymódon tiszta, rendezett színház fogadja a szezonmegnyitó előadásán a közönséget. Az ülésen Paueszt Miklós felszólalt a padló felolajozása ellen, megjegyezve, hogy tönkretesz a hölgyek ruháit, mire dr. Cucu azt a megjegyzést tette: „A mai asszonyoknak nincsen olyan hosszú ruhájuk, hogy az a földre érne“.

* **Műsoros táncmulatság Kiszénön.** A kiszénői római katolikus hitközség 1928. szeptember 28-án, szombat este fél 8 órai kezdettel, az Iparos Otthon helyiségeiben műsoros estélyvel egybekötött táncmulatságot rendez, amelynek műsora a következő: 1. Dalárda, Margittay László karnagy. 2. Ave Maria — Üdvözlégy Mária, éneklő Deák Irénke. 3. A kis beteg, vigjelenet, előadják: Zöldi R., Sztupka I., Sajgali I. 4. 8—9 tanóra, vigjelenet, előadják: Krasztell József, Krasztell Lujzi, Bozsodi Elemér, Gáspár Ágnes, Bakonyi Sándor, Bakonyi L., Benkő Zoltán, Kern Péter, Ludvigh Anna, Paur Mária, Bustya F., Sajgali M., Alexander E., Csomány Ella és Bözsi, Sztupka Margit. 5. Jézus-hordozó, életkép, előadják: Csiszter László, Bakonyi Sándor. 6. Ribák rádióznak, komédia, előadják: Sztupka R., Sztupka I., Orosz M., Klement M., Krasztell L., Bakonyi S. 7. Dalárda. 8. Monológ—Dialóg, előadják: Kotzka Etta, Csiszter Ilonka, Gajzer Böske, Kovács Erzsike, Hegcdüs Annuska. 9. Szavaltat dr. Olosz verseiből, előadja: Tichi Antal. 10. A fényképész, vigjáték, előadják: Zöldi R., Orosz L., Marián B., Csomány F. és B., Bakonyi L., Benkő Z. 11. Versek, előadják: Gilly Z., Gilly K., Gáspár Á. 12. Tánccok, Orosz Magda, Klément Margit, Sztupka R., Sztupka Ilonka, Mátéfi Margitka, Faragó Etelka. 13. Jaj de hangos, duett, Kotzka Etta, Csomós József. 14. Juhász-nóta, Deák István. 15. Az étkező-kocsiban, vigjelenet, előadják: Kotzka E., Kovács E., Csiszter I., Gajzer B., Striffler K., Bakonyi M., Szkalák P., Csiszter L., Zöldi J., Nótárius J., Almási J., Keizer J. 16. Dalárda. 17. Záróbeszéd, tartja Lörinczy Gyula, a róm. kath. egyház világi elnöke.

TELEFON 70. ERZSEBET SLAGERMOZGO TELEFON 70.
Erdélyben Premier! Ma d. n. 5, 7 és 9 órákor Erdélyben premier!
„A BAGDADI SZÜZ“ GRETA NILSEN-nel.
Képrázatosan pazar keleti erkölcsesszímű
Szebb kiállításban a „Mr. Wu“-nál, érdekességben és pikáns tartalommal felülmúlja a „Fehér rabszolga“-t.
PARAMUNT-FILMSLAGER!
Jön! REJTELMEK HÁZA, Ivan Mosjoukine-vel. Jön!

Oszi férfidivat.

A kékes színek dominálnak továbbra is.

A közelmúlt egymást követő szezonjaival szemben, amelyek alig hoztak számbavehető változást a férfiak öltözködésében, ez alkalommal már bevezető sorainkban beszámolhatunk a férfidivat nagyobb újításairól.

Az idei újítások szerencsére tulnyomórészt szolid és szép keretben mozognak és helyesen megoldva elegánsak is, ezért megnyugvással és örömmel üdvözölhetjük.

A zakkó elvesztette spencer jellegét, ami annyit jelent, hogy néhány centiméterrel hosszabb; a termet ismét jobban érvényesül, a kabát szabása testhezállobb. Fazonja, válla valamivel keskenyebb, gombjai rendes helyükre toldottak vissza. Nagy szomorúságára ifjuságunk bizonyos rétegeinek, a zakkó sokat veszített hetykeségéből, viszont sokat nyert komoly eleganciában.

A felhajtás nélküli hosszú pantalló jelentkezése is az újdonság erejével hat, de nem kell attól tartani, hogy az általánosan kedvelt felhajtást kiszorítja helyéről. Egvébként a divatos nadrág bővebb a réginél, de a tulzásoktól itt is tartózkodunk keil, mert fess, elegáns zakkó vagy csakett mellett komikusan hat a cowboyszerű bő nadrág.

Mint egy ügyes operettnek fő áriája a darabban, úgy vonul végig az idei őszi divatkampanyban a kék és kékes színek egész skálája. Éles fantázia nélkül is megállapítható, hogy a szolid színek diszkrétén finom hatásukkal erősen emelik az őszi divat eleganciáját. Sorban talán a begónialevel lilabarna színe következik. E szín melegsége sötét árnyalata mellett is kellemesen hat. Még a világosabb drapp színek is halványlilás árnyalatokat tartalmaznak.

A kelmék mintázatán a sávok dominálnak és oly dúsz változatban, hogy mindenki megtalálhatja az egyéniségéhez legjobban illőt. Világosabb színű kelmék között a kockás még mindig bőven foglal helyet, ezzel szemben a sötétkék között a vonalások vannak tul-súlyban.

Elegáns uccai ruha az encián vagy delphinium kéksávos puha cheviottból készült egyszoros zakkóöltöny, amely három gombbal záródik, kihajtása mérsékelt szélességű, csaknem egyenes vonalú és dereka, mely kissé magasztva van, jól „sveifolt“. A karszu aranyifjuság részére ajánljuk ugyanezen kelméből a duplasoros zakkót, amely szintén három gombos, de gombelrendezése úgy alakul, hogy a felső két gomb egymástól kissé távolabban fekszik és csupán az alsó négy, illetőleg két gomb gombolható, amely ilyenformán négy-szög alakot kap. Az alsó gombok elhelyezésére irányadó a derék és a zsebek magassága. E kabát mellső kihajtása még mindig széles,

mellénye gallér nélkül való és magassága a zakkó fazonja fölött jól kilátszik. Fel-felüti fejét a hasonló tónusu idegen mellény, sőt nadrág is. Ezért az ötletért valóban nem rajongunk s így az ideával való foglalkozást korainak tartjuk. A nadrág bő és felhajtott.

Rendkívül elegánsan hat a kevert kék színek sötétebb árnyalatu és a violás barna enyhén mintázott angol kamgarból készült duplasoros zakkó. E disztíngvált színekben csaknem kivétel nélkül előnyösebb a mélyebb kihajtású forma és kiemelendő, hogy az ősz kissé fázós hangulatában üdítően hatnak e meleg színek.

Átmeneti kabátnak a puha kelmék sötétebb árnyalatai ajánlatosak, duplasoros elejével raglán vagy rendes szabással, de mindenestre angol bő hát és széles mellső kihajtással.

Irodalom és művészet

A beszélő filmnek nincs jövője

Biró Lajos hazatért Hollywoodból és érdekesen nyilatkozott az ottani helyzetről.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Ma megérkezett Hollywoodból a berlini gyorssal Biró Lajos, aki már régebben a filmvárosban tartózkodik. Biró most Berlinbe költözik, mert az Universallal kötött szerződést és dacára annak, hogy Hollywoodban előnyös ajánlatot tettek neki, úgy határozott, hogy inkább Európát választja. Az ismert magyar író igen érdekes nyilatkozatban indokolta meg elhatározása okát:

— Azért hagytam el Hollywoodot, mert nem akartam, hogy az óceán válasszon el családomtól és azért választottam Berlin, hogy közelebb legyen az irodalomhoz és színházhoz — mindenhez, ami engem érdekel.

Elmondotta, hogy a filmvárosban beszélőfilm-örület uralkodik, ez a divat azonban hamarosan lejár, mert a beszélőfilmnek nincs jövője. A hollywoodi magyarokról kijelentette, hogy néhány beérkezett kivül, mint Bánky Vilma, Korda Sándor, Lukács Pál, Várkonyi Mihály, az európaiak úgy érzik magukat, mint a száműzöttek. Hiába van felettük a csodásan kék ég, pálmaerdők, kényelem, pompa, mindez csak a filmért van. Olyan Hollywood, mint egy aranyásó-telep — mondotta végül az író — ahol csak az aranyért küzdenek.

* **Primadonna és bonvivant verekedése a nyílt színpadon.** Tragikomikus affér játszódott le a napokban Belgrádban, a belgrádi operettársulat egy előadásán. Az affér a „Spanyol fülemüle“ című operett előadása közben történt. A második felvonás egyik jelenetében, amikor Mikulics Éva primadonna épen befejezte nagy áriáját, a szerep értelmében nagyot lökött partnerén, Horák Ivánon, a bonvivánon, akik a tulvehemensen értelmezett lö-

A pénzügyigazgatóság tiltakozik Miclosi dr. adóletiltásai ellen.

Megbüntetik azokat az adózókat, akik nem fizetik be hátralékaikat. Törvénytelennek minősíti a pénzügyigazgatóság az adóletiltásokat.

(Arad, szeptember 25.) Nagy érdeklődés közepette folyik a harc az aradi pénzügyigazgatóság és Miclosi Emil dr. aradi ügyvéd között. Az ügyvéd másfélmillió követelése ügyében. Az Aradi Közlöny számolt be egyedül arról a szenzációs fordulatról, hogy az ügyvéd megkezdte a pénzügyigazgatóság künnlevésének letiltását és sorban tiltja le az adóhátalékok befizetését. Erre vonatkozólag a pénzügyigazgatóság ma a következő hivatalos közleményt adta ki:

Az aradi pénzügyigazgatóság értesülést szerzett arról, hogy dr. Miclosi Emil, Morariu végrehajtó segítségével egyes adózókhoz fizetési letiltásokat küld ki, amelyek arra az összegre szólnak, amellyel az adózó az államnak tar-

tozik. Ezzel kapcsolatban értesítjük a közönséget, hogy senkit nem lehet felmenteni az alól, hogy idejében kilizesse az adóját és azokat az adózókat, akik nem fizetik pontosan hátralékaikat, a közjöveldmek behajtásáról szóló törvény 24. szakasza szerint büntetik meg. Ezért hasonló adóletiltások megengedhetetlenek és érvényteleneknek tekintendők. Az adózók minden aggodalom nélkül folytathatják adójuk kilizetését, amelyben senki meg nem gátolhatja őket.

GYERMEKKOCSIK

legolcsóbban. Javitások, fedélkészítés, gumizás, nickelés, lakkozás stb. Gyermekeküzem. Bul. Regele Ferdinand No. 38.

Egy aradi vállalkozó kártérítésért perli az államot és a várost, mert nem kaphat utlevelet.

Egy új rendelet, amely szerint semmiesetre sem kapnak utlevelet, akik kimaradtak az állampolgársági listából. — Több ezer aradi polgár önhibáján kívül nem került a listára. — Személyes szabadság megsértése és anyagi kártérítés miatt pör indult Arad városa és az állam ellen.

A kereskedelmi kamara utján interveniálnak a sérelmes rendelet visszavonása érdekében.

(Arad, szeptember 25.) Az Aradi Közlöny mai számában rövid hír jelent meg arról, hogy az aradi rendőrprefektúra ezentúl semmi körülmények között nem ad utlevelet azoknak, akik nem román állampolgárok. A hivatalosan leadott közlemény még azt is hozzáteszi, hogy ebben az ügyben szigorúan tilos minden intervenció. Ezt a hírt egy a mai napon kapott bucaresti-i értesítés kiegészíti azzal, hogy

a belügyminiszeriumban megszüntették az idegen állampolgárok utleveleinek kiadását, illetve annak az osztálynak működését, amely az ilyen utlevelek kiállításával foglalkozott, megszüntették.

Ennek az intézkedésnek mérhetetlenül súlyos következményei elsősorban Aradot érintik, ahol önhibáján kívül több mint huszezer lakos nem kerülhetett bele az állampolgárok listájába. Nagyon sok kereskedő, vállalkozó van Aradon, akiknek fontos érdeke fűződik ahhoz, hogy időnként külföldre utazhassanak. A kereskedők és vállalkozók között számosan vannak olyanok, akik rendszeresen benyújtották a városhoz a törvényben előírt okmányokkal felszerelt állampolgársági iránti kérvényüket, de, mint ismeretes, egyes hivatalnokok hanyagsága miatt a kérvények egyrésze eltűnt, másik része pedig csak az ideiglenes állampolgársági listában lett lajstromozva, a végleges listából azonban kimaradt.

Nem mehet külföldre a mások hibájából.

A hivatalnokok hanyagsága, szórakozottsága és könnyelműsége miatt most a kötelességüket teljesítő aradi polgárok szenvednek. A fenti rendelkezés megtiltja, hogy az állampolgársági listából kimaradtak utlevelet kapjanak, tehát bármilyen egzisztenciális érdeke fűződik a kereskedőnek ahhoz, hogy bevásárlása, vagy egyéb üzleti ügyének elintézése céljából külföldre utazzon, nincsen mód, nincsen felelősség, intervenció: itt kell maradnia, még akkor is, ha elveszti vagyonát, ha tönkremegy is a vállalata. A rendeletnek rendkívül súlyos hatását már átérte egy általánosan ismert aradi vállalkozó, aki a mai napon szenzációs feljelentést nyújtott be ügyvédje utján az aradi törvényszékhez. A feljelentés részletezi azokat a károkat, amelyek az új utlevélrendelet következtében előállhatnak. Elmondja, hogy Aradon született, huszonnyolc esztendeje aradi illetőséggel bír és

rendszeresen benyújtotta az állampolgársági elnyerése iránti kérvényét a városhoz.

Nem vették fel az állampolgárok listájába, mert a városházán elvesztették kérvényét.

Eddig nem érte különösebb károsodás, mert kellően igazolta, hogy jogosult az állampolgárságra és szükség esetén mindig megkapta utlevelét. Fontos üzleti érdeke ugyanis, hogy legalább havonta egyszer külföldre utazzon.

Az új utlevélrendelet azonban ezt megakadályozza és abból kifolyólag, hogy nem utazhat külföldre, olyan károsodás éri, ami vállalatának teljes tönkremenését vonhatja maga után. Tekintettel arra, hogy ő, mint jogosult állampolgár, nem akadályozható meg mozgási szabadságában és a mennyiben ez megtörténik, úgy elsősorban Aradvárosát teszi felelőssé, ahol elvesztették állampolgársági iránti kérését, másodsorban az államot, amely rajta kívül álló okokból lehetetlenné teszi külföldre való utazását és ezzel előidézi vállalatának romlását.

A törvényszékhez nyújtott beadványában feljeli az államot személyes szabadság megsértése címén és az ebből kifolyólag származó vagyoni veszteségei miatt kártérítést követel. Pert indít Aradvárosa ellen is, amelytől kétszáz ezer lej kártérítést követel.

A feljelentés az aradi jogászai körökben nagy felzúdulást keltett és a vállalkozó ügyvédje kijelentette, hogy a pert feltétlenül megnyeri úgy az állammal, mint a várossal szemben, mert jogilag világosan megindokolható a feljelentés minden adata.

A nászutasok is itthon maradhatnak.

Az új utlevélrendelet már az első napon éreztette hatását. Egy aradi fatermelő vállalat főtisztviselője, aki nemrég tartotta eljegyzését egy gáji urileánnyal, pár hét múlva tartandó esküvője után nászutra akar utazni. Utlevél iránti kérését benyújtotta a rendőrségre, de mert állampolgársági okmánya hiányzik, a kérvényt visszautasították. A hivatalnok Aradon született, itt végezte iskoláit és sohasem volt hosszabb ideig távol a várostól. Állampolgársági iránti kérését elvesztették a városházán és most nem kaphat utlevelet. Az a reménye sincs meg, amiben eddig bízott, hogy a belügyminiszerium állítja ki utlevelét, mert, mint fentebb megírtuk, a belügyminiszeriumban meg-

szüntették az utlevélkiállítását. A fiatal pár tehát nem utazhat nászutra.

Ugyancsak a mai napon utasították vissza utlevélkérését egy aradi vállalkozónak, aki többi nagy külföldi cég képviselője. Az illetőnek minden őse Aradon élt, ő Aradon született, csak elfelejtették bejegyezni az állampolgárok végleges listájába. Valószínű, hogy napról-napra fognak jelentkezni utlevélért az aradi rendőrségen olyan jogosult aradi állampolgárok, akik önhibájukon kívül kimaradtak a listából és az új, érthetetlen okokból kiadott rendelet miatt nem kaphatnak utlevelet. Értesülésünk szerint a rendelet visszavonása érdekében az Iparkamara utján interveniálnak Arad kereskedői és vállalkozói a belügyminiszternél.

APOLLO

Ma, szerdán
5. 7 és 1/10 órákor

Tigrisbundás hölgy.

Az Ufa filmgyár pazar kiállítású izgalmas filmje. A leggyönyörűbb Nizzai karnevál.

Ellen Richter, Bob Dody, Bruno Kastner
kiváló alakítása.

URANIA

Ma, szerdán
5. 7 és 1/10 órákor

Közkívánatra még egy napig!

Hindu siremlék.

Mindkét rész egyszerre.

Minden előadás előtt fellép:

TONNY, a csodálatos ember
szenzációs mutatványaival.

Elítelt curtici-i disznócsempész.

Az aradi törvényszék egy évi börtönnel sújtotta a Takácsy-pusztá sertéslovaját.

(Arad, szeptember 25.) Érdekes csempészési ügyet tárgyalt le ma délelőtt az aradi törvényszék Popescu-Ionescu tanácsa. Mint vádlottak Padurean Illés és Mocuta János curtici-i földművesek állottak a bíróság előtt és a lefolytatott kihallgatásokból, valamint a tanuvallomásokból egy nagyarányú és évek óta folyó állatcsempészeti körvonalai bontakoztak ki.

A hatóságok már régen éltek a gyanúperrel, hogy Curtici közelében, a határon át, rendszeres disznócsempészés folyik Magyarországra, de pozitív bizonyítékot sok ideig nem tudtak beszerezni. Tavaly szeptemberben aztán sikerült elfogniok Padurean Illés curtici-i földművest, amint Magyarországból visszatérőben volt egy csempészési útja után. Kiderült hogy Padurean 8 disznót csempészett át Magyarországra s ott azokat 200 pengőért adta el egy Balázs nevű embernek. A legérdekesebb a dologban azonban az volt, hogy Padurean a szóbanforgó 8 sertést a Takácsy-féle pusztáról lopta el. Valószínűnek látszott, hogy Padureannak nem ez az első csempészése és tetteit nem egyedül szokta elkövetni. Különböző gyanúok alapján letartóztatták Mocuta Jánost is, aki Padureannal együtt aztán az aradi ügyészség fogházába került.

A törvényszék ma ítélkezett ebben az ügyben és Padureant lopásért és csempészésért egy évi börtönnel ítélte. Mocutát pedig bizonyíték hiányában felmentette. Padureanra csak az említett 8 sertés ellopását és átcsempészését lehetett rábizonyítani, noha kétségtelennek látszik, hogy sokkal több hasonló bűnt terhel lekiismeretét. Ugy az elítelt, mint az ügyész felelőbe tett az ítélet ellen.

Liszka Pál

első aradi villany légpörkölője
volt Forray-uca és volt Tökölly-tér sarkán.

A teljesen újonnan felszerelt villany-légpörkölő megőrzi a kávé zamatját, ízét. Fokozza ózondus és vitamin tartalmát, mely az egészségre különösen előnyös.

A Liszka-féle kávékeverék különként:

csemege 320.— II-ik minőségű 240.—
I-ső minőségű 280.— III-ik minőségű 200.—
lejért állandóan frissen kapható.

H I R E K.

Arad okul a madridi tűzvérszól

Záporkészüléket szerelnek fel az aradi színházban. — Robu János dr. külföldi tanulmány-utja.

(Arad, szeptember 25.) A jövő hónap elején Robu János dr. interimárbizottsági elnök hosszabb külföldi utra indul. Az elnök a városnak több külföldi ügyét intézi el, így Budapesten az ottlevő magyar értékek hazahozatala ügyében jár el. Bécsben az autobuszközlekedést tanulmányozza és Drezdában a város részére dísznövényeket szerez be. Az elnök október 5-én indul el Aradról.

Robu János dr. budapesti utját a színházak tanulmányozására is felhasználja. Szó van ugyanis arról, hogy Aradon is bevezetik a budapesti színházakban régebben használt záporos berendezést, amely lehetővé teszi, hogy tűz esetén percek alatt meginduljon a zápor a menyezeten alkalmazott készülékből. A város vezetősége most — a madridi színházé esetéből okulva — minden lehető tűzbiztonsági berendezést akar az aradi színházban létesíteni és elsőnek a zápor-készüléket szereli fel.

— Pilsudszy Kolozsváron. Clujról (Kolozsvárról) jelentik: Pilsudszy lengyel marsall tegnap este Clujra érkezett, ahol a vasúti állomáson a politikai hatóságok vezetői fogadták. A tábornagy a Newyork-étteremben vacsorázott. Ma délelőtt megtekintette az egyetemi könyvtárt, ahol eredetileg félórát akart maradni. A könyvtárban azonban megmutatták a Báthory István erdélyi fejedelemre vonatkozó okmányokat, aki tudvalevőleg lengyel király is volt. A marsall annyira elmélyedt ezeknek az okmányoknak a tanulmányozásában, hogy fél tízenkettőkor hagyta el a könyvtár épületét.

— Robu János dr. kedden és csütörtökön nem fogad. Dr. Robu János, a városi interimár bizottság elnöke, ezúton hozza tudomására a város polgárságának, hogy a keddi és csütörtöki napokon nem fogad senkit, miután ezeken a napokon adminisztratív ügyek elintézésével van elfoglalva.

— Megkezdődtek az érettségi vizsgálatok. Bucurestiből jelentik: Ma kezdődtek meg az egész ország területén az érettségi vizsgálatok. Magában a fővárosban kétezren mentek neki a maturának.

— Négy repülőszerecsétlenség a francia aviatikában. Párisból jelentik: A francia repülőkatasztrófák folytatódnak. A délamerikai-francia repülővonal egyik gépe Santa-Cruz felett kigyulladt. A posta elégett, az utasok közül öten megsebesültek. — Az Algir-Marseille közötti vonal postahidroplánja motorhiba miatt a tengerre kényszerült leszállni és másfél napig hanyódot, míg egy hajó megmentette. — Egy másik gép alig hagyta el Algirt, amikor a tengerbe zuhant. A gép valamennyi utasa megsebesült. — A negyedik gépet, amely néhány nappal ezelőtt eltűnt, csak most találták meg Casablanca közelében, ahol kényszerleszállást rendezett.

Janovics Clujon és Oradean egyszerre tartat előadásokat. Clujról (Kolozsvárról) jelentik: Ma érkezett meg Clujra Lapedatu szépművészeti miniszternek az a döntése, amely megengedi Janovics Jenő színigazgatónak azt, hogy egyidőben Kolozsváron és Nagyváradon tarthasson párhuzamos előadásokat.

— Bonyolódik a Stinnes-ügy. Berlintől jelentik: A Stinnes-féle kötvényhamisítás ügyében a vizsgálat, az ügy magyar vádlottjáról, Grosz Béláról megállapította, hogy ötven millió marka értékű hamis hadikölcsönt lajstromoztatott be. Ez ügyben Stinnesen kívül a birodalmi bank több magasrangú tisztviselője, egy ismert német bankár és egy vállalkozó is kompromittálva van.

ILLYÉS
angol és francia női szabósága
Arad, volt Deák Ferenc-utca 38. szám
a ref. templommal szemben.

Bonyodalom Ileana hercegnő aradi látogatása körül.

A város vezetősége nem tud a királyi hercegnő látogatásáról. — Vita a háziipari iskola renoválása miatt.

(Arad, szeptember 25.) Egyedül az Aradi Közlöny számolt be arról, hogy Ileana hercegnő Aradra készült, a háziipari iskola meglátogatására. Ezt az értesülésünket az iskolának egy, a városhoz intézett kérvénye erősíti meg, amelyben az iskola igazgatósága arra kéri a várost, hogy a magas látogatásra való tekintettel, tegyen intézkedést az iskola alapos renoválására. A tervezett látogatás az iskola kérvénye szerint, október 1-én történik meg.

Popa Constantín kultúratanácsos az ügyvel kapcsolatban elsősorban kételyét fejezte ki aziránt, hogy a királyi hercegnő, a város

vezetőségének meghívása nélkül, Aradra jönne, csupán azért, hogy egy iskola megnyitóján résztvegyen. A városnak a renoválás eszközésére mincse megfelelő alapja, különben is az iskola nem hozzá, hanem a kereskedelemügyi miniszteriumhoz tartozik, melynek a város ingyen adta át az épületet. Ha a tervezett látogatás mégis megtörténik, a miniszterium kötelessége gondoskodni arról, hogy az épület olyan karba helyezze, amely méltó a magas vendég fogadtatására. Az interimár-bizottság elfogadta Popa tanácsos előterjesztését.

— Földrengés Los Angelesben. Los Angelesből jelentik: A városban tegnap egy óra hosszat földrengés pusztított. A földrengés csak kis kárt okozott.

— A város és a Mossóczy-telepi katolikus szüreti mulatság. A Mossóczy-telepi katolikus templom építőbizottsága — mint megirtuk — vasárnap szüreti mulatságot rendez a városligeti vendéglőben. Az interimár bizottság a bizottság kérelmére ma díjtalanul rendelkezésükre bocsátotta a vendéglő helyiségét.

— Bezárják a Neptun-fürdőt. Nagyon szomorú, de az aradi Neptun strand-fürdő minden kétséget kizáróan beigazolta, hogy itt van a szürke, nedves, ködös ősz. A szitáló esőben hűvös szél süvit végig a lucskos homokon, a Maros rojtos hullámain nem hemperegnek kacagó, sivalkodó fiatalok, a büffében nem kínálják a fagyaltot, mert nincsen kinek. A Neptun elnéptelenedett. A városi mérnöki hivatal az utolsó pillanatig ki akarta használni a kedvező strand-konjunktúrát, ami az idén, kimutatás szerint, egy millió kétszáz ezer lej jövedelmet hozott, százötvenezerrel többet, mint a múlt évben. A konjunktúrának azonban befellegzett. A város kénytelen hivatalosan tudtára adni a közönségnek, hogy mindenki vigye el ruháit a fürdő területéről, mert a Neptunt bezárják. Vannak ám örökké bizó emberek, akik még hisznek a vén asszonyok nyarában és az talán ismét feltárja a drága, örömeiket ígéro Neptun-fürdő kapuit.

— Nagy hideg Franciaországban. Párisból táviratozzák: Az egész országban fagyok pusztítanak. Egyes helyeken minusz nyolc fok a hideg. A Vogezekekben négy fok hideg uralkodik. A szőlőkber és gyümölcsösben óriási károkat okozott az abnormális, hideg időjárás.

— Kötélpálya-közlekedés a házak fölött. Bécsből jelentik: Walmannsberger bécsi mérnök kötélpályákat épített, átszálló-állomásokkal és, szerteágazó hálózattal, ami által rendszeres közlekedési eszközzé vált a kötélutazás. Stuttgart városa máris elhatározta, hogy a földalatti vasut helyett, a város fölé, magas tornyok között, harminc méterrel a házak fölött, kötélpályákat építtet. Számolnak azzal, hogy Bécs követni fogja teljesen Stuttgart példáját.

— Lázadás egy lepra-táborban. Londonból jelentik: Cota Radia szumatrai városka mellett, a lepra-táborban, a betegek megtámadták az egészségügyi vizsgálóbiztost és a kíséretére rendelt rendőrosztatot, amely kénytelen volt sortűzet leadni. A betegek közül tizen meghaltak, öten megsebesültek.

— PATKÁNYOK ÉS EGEREK IRTÁSA LEGBITOSABBAN A RATOPAX-szal TÖRTÉNIK. A Ratopax nem szörványosan öl, hanem teljesen kúpusztítja a patkányokat és egereket. Kezelése végtelenül egyszerű, embernek és háziállatoknak nem árt. Olcsó, mert egy 115 lejes üveg tartalma elegendő egy polgári házhoz. ROMÁNIAI VEZÉRKÉPVISELETE, A CHEMOROM INSTITUT CHIMIC, SATU-MARE, mindenkinek készséggel küld ismertetőt és bizonyítványt, melyek a tökéletes hatékonyságot igazolják. Azon helyekre pedig, hol gyógyszertárakban vagy drogeriákban netán még nem volna kapható, 115 lej ellenében bérmentve küldi a Ratopaxot, mely szabadalmazva van, ugyszintén kipróbálva és ajánlva minden illetékes bel- és külföldi tudományos intézmény és testület által.

— A város nem ad ingyenes tüzelőfát az állami iskoláknak. Ma délelőtt az interimár bizottság ülést tartott, amelyen egy konkrét kérvényből kifolyólag kimondotta, hogy a város nem ad többet ingyenes tüzelőfát az állami iskoláknak. Még a múlt évben több iskolának megadta a kért fát, az idén azonban már nem áll módjában az állam helyett gondoskodni annak iskoláiról.

— Halálozás. Özv. Faragó Béláné, az Apolló és Uránia mozgószínházak volt igazgatójának özvegye elhunyt. Temetése ma d. u. 3 órakor lesz a Str. Bratianu (Weitzer-u.) 11. sz. házból.

— Egy régi bankcsalás a budapesti törvénszék előtt. Budapestről jelentik: A törvénszék megkezdte ma a Wiener Commercialbank hűtlen kezelés büntetvével vádolt igazgatói ügyének tárgyalását. Az igazgatókat, névszerint Baron Ottó, Márkus Sándor, Pogány Miklós, Sebestyén Richard, Kosztolányi Imre igazgatókat, valamint Gál László, Baron Brunó és Lukács Nándor tőzsdebizományosokat 144 bűncselekmény elkövetésével vádolják. A bizományosok és igazgatók üzletfelekként jártak el, napiár alatt vették és napiár alatt adták el az értékpapirokat és valutákat. A nyereséget a saját számlájukra irták, míg a veszteséget a bankot terheltek meg. Az ügy hat évvel ezelőtt pattant ki. A bank óriási károkat szenvedett.

— A Hawai-trió bucsuja az Ujságíróklubban. Közel egy hónapon keresztül szerzett igaz gyönyörűséget és művészi élvezetet Aradváros közönségének a világhírű Hawai-trió nagyszerű játéka, éneke és tánca. Most a Hawai-trió távozik Aradról, hogy külföldön produkálja pompás művészetét. A nagyszerű művészegettel méltó módon kíván elbucsuálni Aradváros előkelő közönségétől s ezért szerdán este az Ujságíróklubban bucsuhangversenyt rendez. A tánc- és hangversenyesten a klub tagjai s azok közvetlen hozzátartozói jelenhetnek meg. A Hawai-trió a szerdai bucsuhangversenyére teljesen új műsort állított össze, s az iránt kétségtelenül nagy érdeklődés for megnyilvánulni.

— Lapunk Budapesten állandóan olvasható az Abbázla kávéházban. Oktogon-tér, Andrassy-ut 49

LONDON — PARIS — BERLIN — BECS-EL
egyidejűleg kerül bemutatásra
holnap, csütörtökön
az APOLLO-ban
Romániában először
A SZEZON LEGUJABB FILMSZENZÁCIÓJA
! S O N G !
(A piszkos pénz).
Egy kínai leány története.
A szezon legérdekesebb filmje.
A főszerepben:
ANNA MAY WONG

— Rablótámadás Amerika mexikói követe ellen. Mexikóból jelentik: Az elmúlt éjszaka álarcos banditák megtámadták Morroe amerikai követ autóját, amelyre több revolverlövést adtak le. Az utasok nem sebesültek meg és szerencsésen elmenekültek. Azt hiszik, hogy a banditák foglyul akarták ejteni a követet és családját, hogy magas váltságdíjat követeljenek értük.

Mindenkit érdekel a PISZKOS PÉNZ. Csütörtöktől az Apolloban.

— Megvizsgálják az aradi mozik tűzbiztonságát. Az interimár bizottság mai ülésén Vuipe József bizottsági tag interpellált a vasárnapi mozitüz ügyében, amelyről mai számban hírt adtunk. Követelte, hogy ellenőrizzék szigorúan a mozikat, betartják-e az előírt óvintézkedéseket. Javaslatára a bizottság elhatározta, hogy a speciális moziellenőrző bizottság holnap délelőtt végigvizsgálja az összes aradi mozikat.

Romániában először PISZKOS PÉNZ. Csütörtöktől az Apolloban.

— Milliomosok fosztogatóit fogott el a párisi rendőrség. Párisból jelentik: A rendőrség kilenc tagu betörőbandát tartóztatott le. A banda vezére Gvovics, tagjai pedig cseh és jugoszláv állampolgárok. A betörések során Murat herceget, Vanderbiltét, egy szenátort és Ossuski párisi cseh követ feleségét is kirabolták.

Az élet nagy regénye PISZKOS PÉNZ. Csütörtöktől az Apolloban.

— Európai rekord ejtőernyővel. Párisból jelentik: Willy Coppens, Franciaország belga légügyi attaséja, a belga aviatika egyik hőse, akinek féllábát egy repülőszerencsétlenség következtében amputálni kellett, tegnap Páris mellett, haterce méter magasból ugrott le ejtőernyővel, baj nélkül, amivel európai rekordot teremtett. A világrekordot az amerikai Artur Hamilton tartja 8130 méterrel.

Piszkos pénz-Piszkos pénz PISZKOS PÉNZ. Csütörtöktől az Apolloban.

— Napról-napra fokozódik az érdeklődés az aradi Gutenberg Dalkör 25 éves jubileumi díszhangversenye iránt. Egy kiváló aradi zenei szak tekintély a következőképpen nyilatkozott legutóbb a dalárdáról: „A hivatásos dalosokkal egy nívón áll az aradi Gutenberg Dalkör teljesítménye.” A Kulturpalotában október 7-én lezajló hangverseny programjának kiemelkedő számai a kitünő recitátornak, Zala Bélának és az elismert kiváló írónak, Fekete Tivadarnak szereplése.

Minden csak a PISZKOS PÉNZ. Csütörtöktől az Apolloban.

— Néhány szám az emberről. Az egész világ minden viszonyára kiterjeszkedő német statisztikai munka jelent meg mostanában, a melyből néhány érdekes adatot közlünk. Megnyugtatóan szolgálhat, hogy a fehér faj népei: indogermánok, szemták és hamiták a föld egész lakosságának felénél többet tesznek ki, azaz 920 milliót vagy 50.5 százalékot, de nem szabad elfelednünk azt sem, hogy ez a kimutatás a feketék közé számítja az indusokat, irániakat, arabokat, nubiaiakat, berberek, koptokat és szomáliakat. A germán népek

mindenesetre 268 milliót tesznek ki, a románok 167 milliójával és a szlávok 154 milliójával szentben. Hogy melyik nyelv van a legjobban elterjedve, erre nem olyan könnyű a felelet, mint ahogyan első pillanatra látszik. Az angol, a francia, a német és a spanyol nyelvet világnyelvnek tartják, de azért kínai nyelven beszélnek legtöbben.

— Újrendszerű kávépörkölőgéppel szerelte fel Liszka Pál közismert aradi fűszerkereskedő üzletét és így vevői abban a kellemes helyzetben vannak, hogy üzletében állandóan villanyléggel pörkölt írisz, zamatos kávét kaphatnak.

Gyermekkoscsik, gyermekszékek fogácsokban Hegedűsnél.

— Felsőépítési könyvtárságának Kerpelnél.
— Tabakovits Danica kézimunka- és iparművészeti tanfolyamára jelentkezhetni Str. Ioan Kalvin 6. I. emelet 4. ajtó.

— Dr. Weisz József ügyvédi irodáját Gurahoncról Pankotára helyezte át.

— RÁDIÓ-MŰSOR. Szerda, szeptember 26. Wien—Graz: (Romániai idő.) 20. Operaelőadás. Berlin: 23.30. Szimfonikus hangverseny. Boroszló: 17.20. Magyar zene. Leipzig: 23.30. Táncczene. Milano: 23.35. Jazz-band. München: 23.03. Hangverseny. Nápoly: 21.50. Zenekari hangverseny. Pozsony: 19. Hangverseny. Prága: 20.30. Vidám est. Róma: 22. Zenekari hangverseny. Zágráb: 23.10. Zenekari hangverseny. Budapest: 10.30, 12.45 és 16. Hírek, közgazdaság. 18.40. Katonazene. 21.30. Művészest. 23.20. Cigányzene.

HA NEM PÉLDÁNYONKÉNT VESZI MEG AZ „ARADI KÖZLÖNY”-t, hanem havonta 90 lejért előfizeti, csak 3 lej 60 baniba kerül egy példány.

Harmincöt évig élt fia bebalzsamozott holtteste mellett egy volt orosz nagyhercegnő.

A Liliom-villa titokzatos lakója meghalt. — Sötét dráma az élet mélységéből. 35 évig roskadozott bűnének súlya alatt a táncosnőből lett hercegasszony.

(Páris, szept. 25.) Ma volt Bilbaoban az ugynevezett Liliom-villa tulajdonosnőjének, a 68 éves Hernandez asszonynak s ugyanolyan koru ápolónőjének temetése. Hernandez asszony 35 évvel ezelőtt érkezett hatalmas podgyászokkal Bilbaoba, megvette az épen eladó villát és oda beköltözött. Ettől kezdve sose hagyta el a villát s ez a viselkedése rendkívül titokzatosá tette őt, amit még fokozott az a körülmény, hogy a város lakói hiába kérdezősködtek az ápolónőnél urnője iránt, sohasem kaptak választ.

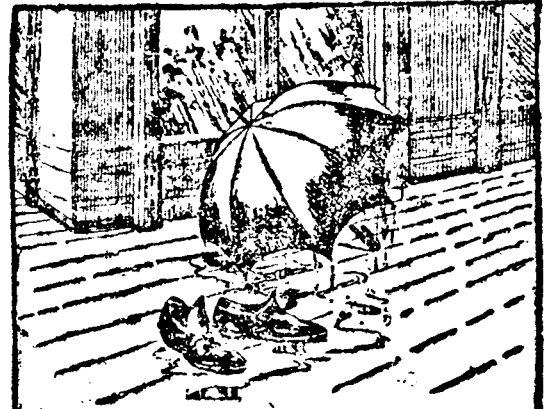
Hernandez asszonynak és ápolónőjének temetése után a hatóság emberei bementek a különös villába, ahol

közvetlenül a hálószoba mellett egy fekete drapériával bevont szobát találtak. A szoba hátsó falánál egy imazsamoly állott s a szoba közepéről hátborzongató látvány tárult a ridegszívű hatóság embereinek szeme elé. A szoba közepén egy katafalk állott, a katafalkon egy üvegfedéllel ellátott koporsó volt és ezen koporsóban egy körülbelül három esztendősi fiú bebalzsamozott holtteste feküdt. A lezárt ifoasztaiban megtalálták a különös nő naplóját s ez a napló felderítette a rejtélyes villának és a rejtélyes asszonynak minden titkát.

A múlt század hetvenes éveiben a kontinens minden metropolisában nagy feltűnést keltett egy drótkötéltáncosnő: Leoni Dorrington. Ahol fellépett, mindenhol az ünnepeztetés és dicsőség várt rá. Az udvarlók serege vette körül és nem egyszer kapott fényes házassági ajánlatokat. Nagy feltűnést keltett, amikor 1883-ban oltár elé lépett Gartschnew orosz nagyherceggel, akinek Krimben megmérhetetlen kiterjedésű birtokai voltak, de akinek kora sehogysem illett a viruló koru művésznőhöz.

Az esküvő Szentpétervárnak egyik legfényesebb eseménye volt. Ott volt a templomban maga a cár is és átnyújtott egy rendkívül értékes nyakéket, amelynek kövére a cári monogram volt gravírozva. A nagyhercegi házaspár élete nem volt boldog. Leoni asszonyt kínozza a nagyherceg féltékenysége, durvasága mélyen megalázta, mert

megtörtént az is, hogy a nagyherceg feleségét cselédsége jelenlétében megkorbácolta.

Cudar idő!

Ilyenkor támadja meg az embert a reuma, csusz és zsába. Ne felejtse el, hogy az

Aspirin- tabletták

Ily bántalmak esetén biztosan megsegítik.

Kérjen mindenütt eredeti csomagolású Aspirin-tablettákat és utasítson vissza úgy „pótszereket”, mint egyes tablettákat.

Hiába igyekezett menekülni, szökni, nem sikerült.

A helyzet akkor sem változott, amikor Leoni asszony gyermekkel ajándékozta meg a nagyherceget. Amíg az anya szent szerelemmel csüngött gyermekén, addig a nagyherceg gyűlölettel töltözte fiát. 1885-ban a nagyherceget hálószobájában fiával együtt holtan találták. Az öreg ember kezében revolver volt és így nyilván először a fiút lötte agyon a nagyherceg, azután önmagával végzett. A temetés napján a gyermek hullája nyomtalanul eltűnt. Leoni hercegnőt teljesen összetörte ez az esemény és senki sem csodálkozott azon, hogy örökölt birtokait eladta és elköltözött Oroszországból.

Most a megtalált naplóból kiderült, hogy a Liliom-villa tulajdonosnője az eltűnt

Gartschnew nagyhercegnő volt, azaz Leoni Dorrington, a valamikor ünnepeztelt kötél-táncosnő.

De a napló elárul egy másik nagy titkot is: a nagyherceget és fiát Leoni hercegnő ölte meg.

A gyilkosság éjszakáján veszekedés volt a házafelek között és a feldühödött nagyherceg a fia ágyához rohant, kirántotta az ágyból a gyermeket és ki akarta dobni az ablakon. Az anya ki akarta szabadítani gyermekét az állatias dühű nagyherceg kezéből és ezért revolverral rontott a nagyhercegre, rálőtt, de a golyó célt tévesztett: a fiának koponyájába fúródott és nyomban megölte.

A nagyhercegnő felordított és esztévesztve újra tüzelt.

A második golyó a nagyherceg szívére fúrta keresztlét.

Az asszony ekkor a férje kezébe szorította a revolvért, hogy úgy tűnjön fel a dolog, mint ha a nagyherceg ölte volna meg fiát és önmagát. A halott gyermektől azonban nem tudott megválni. Egy hűséges szolgájával a temetés elő Odesszába egy ismerős gyógyszerészhez küldte el a holttestet, a gyógyszerész titokban végezte el a bebalzsamozást. Amikor a nagyhercegnő elhagyta Krimet, magával vitte a koporsót új otthonába. Azóta élt egymagában a rettenetes bűn súlya alatt halott gyermekének emlékével, akinek koporsóját mindennap friss lilomokkal díszítette.

Évente 3500 millió dollárt költ az emberiség hadseregeire. 5 millió ötszáz ezer ember van állandóan fegyverben.

A Nemzetek Szövetsége 1927—1928-ra kiadta a Fegyverkezési Évkönyv-et. Ennek az évkönyvnek adataiból mindenekelőtt az a tény domborodik ki, hogy hozzávetően — de az adott viszonyok közt lehető legpontosabban számítva — a világ államai évente háromezeröttszáz millió dollárt költenek hadseregükre, még pedig kétezernégyszázmillió dollárt a szárazföldi hadseregre, ezerszázmilliót a flottára és a katonai aviatikára. Ha már most az egész földgömb lakosságának statisztikáját nézzük s összehasonlítjuk ezzel a számmal, akkor megállapíthatjuk, hogy — beleszámítva Ázsia és Afrika száz meg százmillió olyan tömegeit, a melyek számára ezideig a pénznek alig van jelentősége —

a földgömb minden lakójára évente két dollár jut, egy-egy családra tíz dollár.

A másik érdekes és jellemző adat, amely a Nemzetek Szövetségének statisztikáiból kiderül, az, hogy

e pillanatban körülbelül ötmillióöttszáz ezer ember van fegyverben az egész világon,

bár ez a szám csak az állandó hadseregekre vonatkozik. Nincsenek beszámítva azok a tartalékok, amelyek kiszolgálták gyakorlati idejüket, továbbá az olyan, inkább civil-alakulatok, amilyen például az Egyesült-Államokban a nemzetőrség (National Guard), vagy az angol dominionok hasonló alakulatai, amelyek — mint a világháború megmutatta — háború esetén elsőrendű katonai tényezőknél bizonyulnak. A földgömb népességét hozzávetően ezernyolcszáz millióra becsülhetjük. Ilyenformán nyugodtan elmondhatjuk, hogy a ma fegyverben álló katonaságból

a világ minden 300 polgárára jut egy-egy aktív katona.

Kevesebb a hadihajó tonnaállománya.

Ugyancsak érdekes adata az évkönyvnek az, hogy a világ hadiflottája — egészben véve csökkent. 1913-ban a mindennemű hadihajók tonnamennyiségét 6 millió 895 ezer 600 tonnára becsülték. Ez a szám a világháború alatt 7 millió 350 ezer 400 tonnára emelkedett, azóta pedig 5 millió 47 ezer 300 tonnára csökkent. Ugyanakkor, mikor a világ hadiflottája ennyire csökkent,

a világ kereskedelmi flottája 47 millió tonnáról 65 millió tonnára emelkedett 1913-ban.

Ez azt jelenti, hogy 1913-ban hét kereskedelmi tonnára jutott egy hadi tonna, ma pedig tizenhárom kereskedelmi tonnára jut egy hadi. A békés kereskedelmi hajózás tehát egyre növekvő mértékben veszi át az Océánok uralmát.

Milyen a helyzet Európában.

A legmagasabb katonai arányszámokkal mindenestre Európában találkozunk.

Európa állandó hadseregeinek létszáma közel három millió.

Ez a szám azt jelenti, hogy az a kontinens, amelyen a világ lakosságának egynegyede lakik, a világ haderejének több mint felét tartja fegyverben. Európa katonai viszonyaiban óriási változás történt. A világháború előtt a központi hatalmak állandó hadseregeinek létszáma így alakult:

Németország	655.000
Ausztria-Magyarország	400.000
Bulgária	60.000
Összesen:	1.115.000

Az antant országaiban ez volt a helyzet:

Franciaország	645.000
Oroszország	1.200.000
Olaszország	300.000
Belgium	46.000
Szerbia	361.000
Románia	98.000
Összesen:	2.650.000

Nézzük már most az új helyzetet. A volt köz-

ponti hatalmak hadseregeinek létszáma:

Németország	99.000
Ausztria	20.000
Magyarország	34.500
Bulgária	30.000
Összesen:	183.500

A többi európai országok hadseregei:

Franciaország	625.000
Lengyelország	263.000
Románia	150.000
Jugoszlávia	116.000
Csehszlovákia	125.000
Belgium	65.000
Olaszország	250.000
Oroszország	560.000
Anglia	145.000
Összesen:	2.299.000

A „potenciális haderő“.

Most, hogy ezeket a jellemző számadatokat ismertettük, hozzá kell tennünk azt, hogy egy-egy ország igazi hadseregét nem ezek a

Megfojtotta, elégette, elásta gyermekét egy aradi leány.

Egy 18 esztendőes leány rémtette. — A csecsemő megszenesedett koponyája birta valamásra a konokul tagadó leányasszonyt. — A borzalmas gyermekgyilkosság részletei

(Arad, szeptember 25.) Megdőböntő kegyetlenséggel végrehajtott gyermekgyilkosságot leplezett le az aradi államrendőrség. Egy fiatal, alig tizenhét éves leány gyilkolta meg fantasztikus brutalitással gyermekét és azután, mintha misem történt volna, nyugodtan folytatta munkáját. Csupán a rendőrség éberségének köszönhető, hogy a bestiális, szörnyű gyilkosság nyilvánosságra került. A fiatal anya rémes tettéről a következőket jelenti az Aradi Közlöny munkatársa:

Hat-hét nappal ezelőtt jelentés érkezett az aradi államrendőrséghez, hogy a Numa Pompiliu (Kasza) ucca egyik házában gyermekgyilkosság történt. A feljelentő szerint, egy tizenhét éves leányon hónapok óta az anyaság jelei mutatkoztak és egy napon minden látható jele megszűnt annak, hogy az illető várandós volt. Valószínű tehát, hogy a leány meggyilkolta csecsemőjét. A feljelentés alapján a rendőrség a legnagyobb titokban indította meg a nyomozást. A leányt figyelni kezdték, de az nyugodtan folytatta munkáját és nem látszott viselkedésén, hogy egy borzalmas büntény nyomja lelkiismeretét. Egyik detektív a leány bizalmába férközött, de nem sikerült tőle megtudni semmit. Arra a kérdésre, hogy igaz-e, hogy állapotos volt, a leány nevetve mondta:

— Hazudnak az emberek, csak beteg voltam, fájt a derekam.

Egy alkalommal a detektív véres fehérneműt fedezett fel a leány lakásán. Azonnal jelentést tett feletteseinek, akik az ügyészség jóváhagyásával házkutatást tartottak a gyanúsítottnál. A kutatásra azt az időt használták fel, amikor a leány nem tartózkodott otthon, de számottevő bűnjelét nem sikerült találniuk. A második házkutatást ma délután tartották, megnézték a lakásokat, kamarákat, mellékhelyiségeket és végül a pincébe mentek. Ott a villanylámpa világítása mellett egy sarokban friss földhányást fedeztek fel. Asni kezdtek és alig husz centiméter mélységben megszenesedett csontokat találtak. A csontokat összeszedték és orvosszakértőknek mutatták meg.

Az orvosok megállapították, hogy a megszenesedett csontok néhány napos csecsemő hullájának maradványai.

A rendőrség tisztviselői megmutatták a leánynak gyermeke csontjait. A leány halálsápadt lett és ájultan hanyatlott hátra. Magához térítették és felkísérték a rendőrségre. Kihallgatása alkalmával az első percekben konokul tagadta, hogy gyermeke lett volna, akít ő meggyilkolt.

— Azok nem gyermekcsontok — mondta — egy malacnak a csontjai. Én dobtam a pincébe.

Megrendítő jelenet történt a leány konok tagadását. Egyik rendőr a pincében tovább ku-

statistikai adatok mutatják. A fegyverkezés kérdésének más tényezői is vannak, mint a hadseregeknek és hadihajóknak az aritmetikája. Ennél sokkal fontosabb az, amit a franciák „potenciális haderő“-nek neveznek: egy-egy ország állati, növényi és ásványi erőforrásai, partvidékeik hosszúsága, népességük sűrűsége, közlekedésük fejlettsége: mind olyan tényezők — beleszámítva diplomáciai teljesítményeiket is — amelytől nagy mértékben függ katonai biztonságuk. Egyszerű szerződési uton a fegyverkezés korlátozásának problémáját nem lehet megoldani. Rendkívül fontos tényező lett a világ technikai fejlődésével az egyes országok technikai felkészültsége is. A kis hadsereg, amely jól föl van szerelve a modern technika vívmányaival, átütőbb erejű az olyan nagy hadseregnél, amelynek technikai felszerelése fogyatékos.

A világ bölcsei most a lefegyverzésen, a fegyverkezés korlátozásán tanakodnak. De e nagy kérdések kielégítő megoldása mindaddig kétséges, amíg az egész világot át nem hatja az a felsőbbrendű, igazi pacifizmus, amelyet Krisztus Urunk születésekor hirdettek meg az ég angyalai: „Békesség e földön a jóakaratu embereknek“. Világbéke majd csak akkor lesz, ha az egész földgömbön csak jóakaratu emberek találhatók.

— Nem én gyilkoltam meg! . . . Nem én gyilkoltam meg! . . .

Leborult az asztalra és keservesen zokogott. Amikor lecsillapodott, ismét vallatásra fogták. **A leány beismerte, hogy gyermeket szült, de azt állítja, hogy a gyilkosságot nem ő követte el.** Vallomásaiban monotta, hogy egy héttel ezelőtt szülte meg gyermekét egy idősebb asszony segítségével. A gyermeket két napig a fűkamrában tartotta, nem akarta, hogy megindják szegényét. Az állítólagos idős asszony több ízben meglátogatta és öt nappal ezelőtt azt ajánlotta, hogy tegyék el láb alól a gyermeket. Az anya előbb tiltakozott, később kijelentette, hogy ő nem tudja megölni gyermekét. Erre az asszony kijelentette:

— Majd megölöm én.

Az ártatlan síró csöppöséget fejlet lefelé egy vederbe nyomta, amikor megfuladt, kivette és belegyömöszölte a hullát a mosókonyha üstkizárlatába és alágyújtott.

Amikor szénmég égett a hulla, kivették a csontokat és az asszony tanácsára elásták a pincében. Eddig az anya vallomása, de a rendőrség valószínűnek tartja, hogy a leány egyedül követte el a gyilkosságot és az idős asszony segédkezése kitalált mese. A nyomozás mindenestre tovább folyik a borzalmas gyilkosság ügyében. A leányt letartóztatták.

INGYEN KAPJA

a hó végéig

AZ ARADI KÖZLÖNY-t

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak 1928. október hó 1-től számítjuk.

Mulatság.

— Szüreti mulatság Sebisen. A Sebisi Iparos Otthon szeptember 30-án a Clubul Roman helyiségében szüreti mulatságot rendez este 9 órakor. Belépődíj tetszés szerint. Délután 2 órakor a Steiner-vendéglő udvarán nagy szüreti ünnepély lesz.

KÖZGAZDASÁG.

A nemzeti-parasztpárt nem ismeri el a kölcsön kötelezettségeit.

Tárgyalások folynak a fővárosban a kölcsönről. — A szakértők holnap indulnak Párisba perfektuálni a kölcsönt. — Ha a kormány távozik ősszel hatalmas politikai harcra van kilátás.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése.) Victor Antonescu, aki tíz napon keresztül tárgyalta Párisban a külföldi kölcsön ügyében, tegnap este visszaérkezett és azonnal jelentkezett Bratianu Vintila miniszterelnöknek, akinek részletes jelentést tett a párisi tárgyalások lefolyásáról. Ma délelőtt a pénzügyminiszteriumban újabb megbeszélések voltak, amelyekbe bevonták a kölcsön ügyével foglalkozó összes szakreferenseket is.

A belügyminiszterium jogi bizottsága Rosenberg, Otulescu és Slavescu jogi szakértőkkel együtt szerdán Párisba utaznak, ahol megszerkesztik a kölcsönre vonatkozólag kötendő szerződéseket. Illetékes helyen kijelentik, hogy a szerződések megkötésére vonatkozó előmunkálatok október hónap első napjaiban véget érnek, amikor a szerződéseket Párisban és Londonban aláírják. Az aláírás után a konzorcium képviselői Bucarestbe jönnek, hogy az egyezményeket a miniszterelnök aláírásával véglegesen perfektuálják. A miniszterelnök tegnap hosszas kihallgatáson volt Miron Cristea patriarchánál, a régenstanás elnökénél, akivel ismertette a kölcsöntárgyalások jelenlegi stádiumát és a berlini tárgyalások menetét.

Bratianu Vintila miniszterelnök a délutáni órák folyamán újabb megbeszélést tartott Antonescu Victorral, majd hosszabb eszmecsere

folytatott Badulescu Victorral, Rosenberggel, Otulescuval, Slavescuval, akik mint jogi szakértők vesznek részt a kölcsönügylét perfektuálásában. Ez alkalommal megkapták a leg részletesebb utasításokat a párisi ut számára, amelyre holnap elindulnak.

A miniszterelnök ma az esti órák folyamán, Oscar Chiriacescuval tanácskozott. A tárgyalásokat teljes diszkrécióval kezelték, de az bizonyos, hogy illetékes helyen a pénzügyi tárgyalások közeli kedvező eredményéről nincsenek kétségekben.

Az Adeverul szerint a kölcsön sorsától függetlenül, Bratianu Vintila az ország érdekében lévőnek találja, hogy az ország élén maradjon. Ha a kormány tényleg nem távozik, akkor ősszel egy hatalmas politikai harcra van kilátás, amint még sohasem volt. Továbbá írja, hogy a Rothermere-sajtó újabb kampányt indított a román kölcsön ellen, amelyben felszólította az angolokat, hogy ne jegyezzék le a kibocsátásra kerülő kölcsönt, mert a nemzeti-parasztpárt kijelentette, hogy nem ismeri el a kölcsön kötelezettségeit, ha uraionra jutnak. Az Universul felszólítja a nemzeti-parasztpártot, hogy cáfolja meg ezeket az állításokat, mert egy román párt nem szolgáltathat fegyvert az ország ellenségeinek, az ország elleni rágalmozó hadjáratban.

Zürichben 3.16, Párisban 15.60 a lej.

Helyi valutaárak. (Szeptember hó 25.)
Kifizetések: Berlin 39.54, Newyork 165.45, London 804.50, Páris 6.48, Milánó 8.68, Prága 4.91.75, Budapešt 28.92, Zágráb 2.91.25, Bécs 23.36, Zürich 31.92.50. — Árú: Márka 39.50, dollár 164.50, angol font 800, francia frank 6.60, olasz lira 8.80, cseh korona 4.95, pengő 29.01, dinár 8.87, osztrák schilling 23.50, svájci frank 31.50. — Pénz: Márka 39, dollár 164, angol font 797, francia frank 6.50, olasz lira 8.60, cseh korona 4.90, pengő 28.90, dinár 2.83 osztr. schilling 23.30, svájci frank 31. — Irányzat: tartott

Zürichi tőzsdenyitás. (Szeptember hó 25.)
Berlin 123.90, Amszterdam 208.45, Newyork 519.80, London 2520.62, Páris 20.30.50, Milánó 27.18.50, Prága 15.40, Budapešt 90.59.50, Belgrád 9.13, Bucaresti 3.16, Varsó 58.22.50, Bécs 73.20.

Zürichi tőzsdézárlat. (Szeptember hó 25.)
Berlin 123.90, Amszterdam 208.45, Newyork 519.77.50, London 2520.50, Páris 20.31, Milánó 27.18, Prága 15.40, Budapešt 90.60, Belgrád 9.13, Bucaresti 3.16, Varsó 58.22.50, Bécs 73.17.50.

Bucaresti-i tőzsdézárlat. (Szeptember 25.)
Devizák: Páris 6.45, Berlin 39.30, London 801, Newyork 164.80, Milánó 8.65, Zürich 31.80, Prága 4.90.50, Bécs 23.27, Budapešt 28.90, Varsó 18.60. — Valuták: Napoleon 641, márka 39.10, léva 1.20, török lira 84.50, angol font 7.96, francia frank 6.45, svájci frank 31.50, olasz lira 8.60, drachma 2.10, dinár 2.84, dollár 163.50, lengyel zloty 18.25, osztrák schilling 23.20, pengő 28.80, cseh korona 4.86.

SPORT

Befejeződött az AKE meghívásos tenisz-versenye.

Ma délután lejátszották az AKE meghívásos teniszversenyének hátralévő döntőmérkőzéseit és ezzel véget is ért a verseny. A mai nap eredményeinél bizonyára különösnek tetszik, hogy Székely w. o.-vel nyerte a férfi egyes döntőt Fenyő ellen, akit ugyanis személyi afférból kifolyólag letiltottak a versenyzéstől. Eredmények:

Férfi egyes I. osztály: Székely—Fenyő w. o. Döntő.

Vegyes páros: Székely—Kabdebó Imi — Török—Angeléné 7:5, 6:1. Döntő.

Férfi egyes II. osztály: Pitea—Török 6:3, 6:0. Elődöntő. Székely—Pitea 6:4, 6:0. Döntő.

Női egyes II. osztály: Weininger Loncy—Waldnérné 3:6, 6:4, 6:3. Döntő.

Az összes eredmények figyelembevételével a verseny végállása a következő:

Férfi egyes I. osztály: 1. Székely (AKE). 2. Fenyő (AKE). 3. Pitea (Timisoara) és Világ (AKE).

Női egyes I. osztály: 1. Kabdebó Imi (AKE). 2. Weininger Loncy (Hellas). 3. Obetkóné (Hellas) és Czetteiné (Hellas).

Férfi páros: 1. Török—Székely (AKE). 2. Farkas—Wechsler (Hellas). 3. Dr. Farkas—dr. Botis (Hellas) és Zaganescu—Pitea (Timisoara).

Vegyes páros: 1. Székely—Kabdebó Imi (AKE). 2. Török—Angeléné (AKE) 6:8, 6:1, 7:5. 3. Fenyő (AKE)—Aszlán Baba (Hellas) és Wechsler—Obetkóné (Hellas).

Férfi egyes II. osztály: 1. Székely (AKE). 2. Pitea (Timisoara). 3. Zaganescu (Timisoara) és Török (AKE).

Női egyes II. osztály: 1. Weininger Loncy (Hellas). 2. Waldnérné (Hellas). 3. Czetteiné (Hellas) és Aszlán Baba (Hellas).

Férfi egyes ifjúsági: 1. Székely (AKE). 2. Világ (AKE). 3. Benedek (Cluj) és Gitta Sándor (AKE).

Női egyes ifjúsági: 1. Kabdebó Imi (AKE). 2. Groszmann (AKE). 3. Braun Lenke (AKE) és Dénes Böske (AKE).

A verseny szenzációja kétségtelenül Székely József (AKE) remek szereplése, aki az összes férfi számokat megnyerte, de ezenkívül a párosokban is első helyre jutott partnereivel. Mellette Fenyő (AKE) és a temesvári Pitea voltak a szépen szereplő férfiak, a nők közül különösen Kabdebó Imi (AKE) és Weininger Loncy (Hellas) jutottak értékes helyekre.

A kiadóhivatal üzenete.

Hátralékos előfizetőink b. ügyelmébe. Előfizetőink között sokan vannak, akik lapelőfizetési tartozásukat, dacára a több ízben való fizetési felszólításnak, nem egyenlítették ki. Tekintettel a lapelőállítás horribilis költségeire, a kiadóhivatal nincs abban a helyzetben, hogy az újságot azoknak, akik nem fizetnek, tovább küldje. Felkérjük tehát hátralékos előfizetőinket, hogy tartozásukat legkésőbb f. hó 30-ig egyenlítsék ki, ellenkező esetben lapunk részükre küldését beavagyjuk.

Sulyosan elítéltek

egy ungvári pápai prelátust.

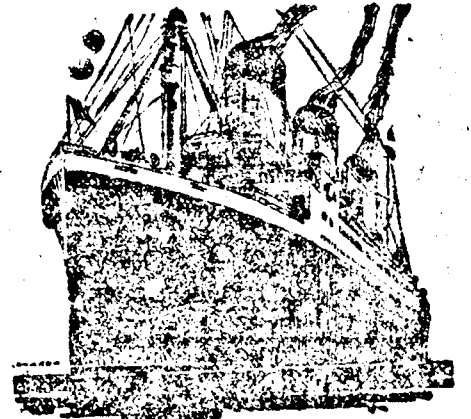
Ungvárról jelentik: Néhány hónap előt nagy feltűnést keltett Hadzsega Gyula pápai prelátus, ungvári teológiai tanár letartóztatása, amely hosszú ideig találgatásokra adott okot. A vizsgálat folyamán azután kiderült, hogy Hadzsega ellen közérkölcsebe ütköző sulyos büncselekmények miatt indult meg az eljárás. Két hónapi vizsgálati fogság után Hadzsegát óvadék ellenében szabadlábra helyezték. A bűnpör főtárgyalása június 2-ára volt kitűzve a delegált kassai törvényszék előtt, ekkor azonban ítéletre nem került a sor, mert Hadzsega védője új tanúk beidézését javasolta. A folytatólagos tárgyalást tegnapelőtt és tegnap folytatta a kassai törvényszék. Számos előkelő ruszinszkói politikust és papot hallgattak ki tanuként, majd a bíróság elrendelte a zárt tárgyalást. Az ítéletet tegnap délelőtt hirdették ki. Eszerint Hadzsega Gyulát fajtalanúság büntetéseben mondták ki vétkesnek és ezérei két évi és egy hónapi fogházra ítélték. Hadzsega az ítélet ellen felebbezett.

Három üzlethelyiség

„A Banca Românească” (Borus-palotában)

kiadó.

Érdeklődni: a bankhelyiségben.

Amerikába utazók

menjenek csak

az egyedüli német társasággal a

Hamburg — Südamerikanische Dampfschiffahrts Gesellschaft-

tal, melynek hajói csak délamerikai kikötőkben kötnek ki.

Argentiniába,

Braziliába és Uruguaiba

Canadába és az Egyesült Államokba pedig a

„Baltic Amerika Linie”-vel.

KLEIN GYULA ügynöksége Arad, Bul. Regele

Ferdinand 62. A villanyos

állomás közelében. 4340

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

NYILATKOZAT.

Tekintettel arra, hogy egyes lapok nem közölték azt, hogy vasárnap melyik mozi előadásán volt a nagyarányú tűzveszedelem, amely egy fiatal gépész tragikus halálával végződött, szükségesnek tartjuk közölni, hogy nem az Erzsébet-lágermozgóban történt a fölötte súlyos tüzeset.

Erzsébet slágermozgó igazgatósága.

Bolthelyiség

a Piata Avram lanco (Szabadság-tér) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-ucca) sarkánál, a hetipiac legélénkebb helyén,

november 1-re kiadó

Cim az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett halottunk

Klein László

temetésén résztvettek, koporsójára virágot helyeztek, részvétük kifejezésével mély bánatunkat enyhíteni igyekeztek, ezuton mondunk leghálásabb köszönetet.

A gyászoló:

5163

KLEIN-család.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szö hétköznap 4, vasárnap 6 Lei vastagabb betűvel 8. Melve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szölg hétköznap 40, vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszhívóval ellátott kérdéskérdésre válaszolunk. Ajánlatok, leírás levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

Izléses, finom kivitelű fényképek készülnek

Nagy Géza modern műtermében Arad, Bul. Reg. Maria 8., megyeházzal szemben. 1036

ALKALMAZÁS.

PERFEKT főzőnő és ügyes szobaleány, október 1-re uriházhoz keresetetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5169

JOBIZONYÍTVÁNNYAL rendelkező szakácsnő október 1-re felvétetik. Jelentkezni lehet délután 3-5-ig. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 280

ÜGYES, MEGBIZHATÓ KIFUTÓ LEÁNYT jó bizonyítvánnyal felvesz Salgóiné bizományi üzlete Str. Horia 1. Neuman-palota. 1000

ÜGYES, intelligens szobaleány azonnal felvétetik. Románul beszélő előnyben. Dr. D. ügyvéd, Str. Closca (Szt. László-ucca) 14. I. em. 5144

GYERMEKKERTÉSZNŐ délutáni órákra ajánkozik. Ajánlatokat „Ovónő” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérék. 5154

KÉT fogtechnikus tanuló felvétetik. — Frida D'Moudjalledt, Kossuth-u. 11. 5157

BIZALMI állást vállalna 26 éves női tanácsos. — Szíves megkereséseket „Kaucióképes” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérék. 5156

KERESEK megbízható, főzni tudó mindezt. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5158

NÉMET-ROMÁN kisasszonyt keresek délutánra elemista fiához. Rác, Bulv. Carol 69. 5166

ÜGYES segédet vidéki gyakorlati keresek. Akceptálás esetén vasuti költséget megtérítik. Ugyanott ügyes tanuló felvétetik. Fuchs, Gurahont, 5167

GYERMEKTELEN ház mesterpár október elsejére felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5168

LAKÁS.

KÉT vagy három szobás modern lakást keresek belvárosban. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5159

KÉT különbejáratu erkélyes uccai szobába butor nélkül esetleg butorozva október 15-re kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 10503

EGY és kétszobás lakás kiadó október elsejére Str. Gheorghe (Dezső-ucca) 35. 10505

A főtéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra

K I A D O.

Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1857

VÉTEL ÉS ELADÁS.

DURA elemek angol és detailban VARGA és ROSENFELD, Központi mellett.

AUTOMOBIL keveset használt, kitűnő európai márka, olcsón eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5124

MUZSAY JÓZSEF ARAD, színházzal szemben

Férfi öltöny tiszta gyapjú L	1750
Férfi öltöny divatszínben...	2450
Sötétkék és fekete öltöny la.	2750
Őszi és téli felöltő...	1950
Ulster-Double la.	2450
Fekete féll kabát szörme sál pallér.	2650
Divat szabóság!	4818

Őszi és téli árjegyzéke:

Iskola öltöny előírás szerint L	1600
Börkabát ia. minden színben	3900
Fregoli raglán...	2000
Gummi kabát ...	800
Trench-coats ia. ...	2500

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyílt Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben. TELEFON: J. 20-30.

Minden modern kényelemmel berendezve. Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok! A vidéki társaságok találkozó helye!

Hirdetés az Aradi Közlönyben!

ÜZLETEK.

FORGALMAS helyen jóforgalmu vendéglő bérbeadó. Bővebbet Piata Stefan cel Mare (Béla-tér) 16-18. szám. 5152

Ha Curtici-ra utazik, vagy autókirándulást tesz erre a közeli határállomásra, keresse fel: **Jovitz Jenő** vasuti vendéglős **éttermét,** ahol jól, olcsón és izletesen étkezhet. 4918 **KITŰNŐ FAJBOROK!**

Közreműködő társat keresek

főleg terjeszkedés céljából 3-400.000 lejtel. elismerten jölné fénves üzlettemhez. Ajánlatokat „Fűszer-csmege” címen Löbl hírlapiroda továbbít.

Bankszakismerettel bíró, devizaosztályánál 1/2 évig működött román, angol, francia és német nyelvet beszélő, gyors és gépiró tisztviselő **állást keres.** Ajánlatok „E. P.” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába köretnek. 5155

Bérház

a belváros központjában 8 egyszobás és 2 háromszoba, fürdőszobás lakással 750.000 lejért sürgősen **ELADÓ.** 15305 Megbízott: GYÖRFFY „MURE” Irodája Arad, Strada Unirei 13. szám.

Makulatura, tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

VIZUMOK követségeknél Utlevél-hosszabítások, G.F.R. bérletek

!! Künstler-vizumiroda !!

Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dácia szállóval szemben.

Bármily ügyet vagy megbízást pontosan elintéz.